

HET WAREN MAAR TWEE CENTEN.
een Verhaal
door BERTS Y.

TWEDE DRUK



AMSTERDAM, BOEKHANDEL VRH. HÖVEKER & WORMSER, PRETORIA.

Het waren maar twee centen.

EEN VERHAAL

DOOR

BETSY,

Schrijfster van „Wouter Mastberg”, „Ella's Kerstfeest” enz.

MET PLATEN.

TWEEDE DRUK.

BOEKHANDEL
AMSTERDAM. VOORHEEN. PRETORIA.
HÖVEKER & WORMSER.

ZUID-HOLLANDSCHE BOEK- EN HANDELSDRUKKERIJ.



I.

BAAS JANSEN EN ZIJN BUURTJES.

Wie ooit de H...steeg, een iange, vrij nauwe straat, in het oude gedeelte van een onzer hollandsche steden, was doorge wandeld, en in 't voorbijgaan, de daarin staande huisjes bekeken had, zou, aan de woning van baas Jansen, den schoenmaker, gekomen, zeker terstond een goeden indruk van hare bewoners gekregen hebben, door de gunstige uitzondering, welke dit huis op de overige maakte. Ofschoon even onaanzienlijk als de andere, zag het geheel er toch veel aangenamer en netter uit. Orde en reinheid schenen hier te heerschen, en spraken zoowel uit de heldere glasruiten, als uit de plooiën der witte gordijnen. Zelfs de bloemen, — want baas Jansen wilde er altijd eenige voor het raam van zijn werkkamertje hebben, — schenen bij hem beter te willen bloeien dan bij zijn bureu, misschien wel, omdat zij het voorrecht hadden, in rood geverfde potjes te staan. Het blauwe stoepje voor de deur was altijd even schoon, hoewel het, door zijn meerdere verhevenheid, het algemeene aantrekkingspunt was, voor de breiende en bikkelende jeugd uit de H...steeg.

Vrouw Jansen pruttelde wel eens, als zij pas gewerkt had, en kort daarna de stoep weer vol zat. «Een mensch kan, zoodoende, wel aan den gang blijven,» meende ze; en meer dan eens had ze haar man verzocht, de kinderen af en toe weg te jagen, daar ze er zelve geen oog op kon houden, omdat ze meest achter was. Maar het kon baas Jansen niet van het hart de kleinen te verdrijven, die een toevluchtsoord zochten in de schaduw van zijn huis.

«Och, vrouwtje,» zoo luidde meestal het antwoord op de vraag zijner vrouw, «waar onze jonge buurtjes zich nog met zulke onschuldige plaatsjes tevreden stellen, laten wij hun daar toch den toegang niet beletten.»

Nu, vrouw Jansen meende het ook zoo kwaad niet, en in haar hart gaf zij haar man gelijk, ofschoon zij toch een verklaarde vijandin bleef van een vuile stoep. In den laatsten tijd klaagde zij er echter niet meer over, omdat de ondervinding haar leerde dat een natte dweil, gepaard met een goeden wil, veel vermag tegen zulk een kwaad.

Onbewust was onze goede schoenmaker ook dikwijls zelf oorzaak van het herhaald bezoek zijner buurtjes. Hij had namelijk een welluidende stem en kende veel schoone liederen, waar niet alleen het oor, maar ook het hart iets aan kon hebben; en die zong hij gaarne.

«'t Is of het werk niet zoo goed vlotten wil, als ik er nu en dan niet eens bij zing,» placht hij te zeggen.

Dit lokte de kleinen dikwijls aan zijn raam, en sommigen hunner zongen wel eens mede, zoodat er zich soms een geheel zangkoor op zijn stoep vormde, waarvan vrouw Jansen zelve zeide, dat het een lieve lust was om te hooren.

Op deze wijze hadden de kinderen reeds vele psalmversjes geleerd, en naar aanleiding van het gezongene, sprak hij hun ook wel eens een ernstig woordje toe, of verhaalde hun iets uit den Bijbel, of andere nuttige geschiedenisjes; en dat ging alles onder het werk, zonder dat hij er een steek minder om deed. Dat Jansen veel van kinderen hield, spreekt vanzelf, anders had hij zich niet zoo met hen bezig gehouden; hij vond het zelfs niets plezierig als zijn stoep, om de een of andere reden, een geheel dag leeg bleef.

Toen hij op zekeren Zaterdag middag aan het vertellen was over David en Goliath, en een dozijn kinderkopjes luisterend naar hem waren opgeheven, kwam er een regenbui opzetten. Jansen had hun wel voorspeld dat ze het dien middag niet treffen zouden, want de lucht had er al lang donker uitgezien; maar de kleinen hadden geen zin gehad om naar huis te gaan, ook niet toen reeds verscheidene neusjes een regendropel hadden opgevangen. Kinderen zijn dan ook doorgaans niet heel bang voor een nat pak, en daarenboven viel er aan het hunne niet veel te bederven. Maar eindelijk werd het toch al te erg.

«Voort! Naar huis! Allemaal!» riep baas Jansen; «anders wordt jelui allen nog druipnat, en dan krijg ik de moeders nog aan mijn ooren.»

«Kom, buurman, 't is maar een buitje; 't zal wel gauw ophouden,» zeiden de oudsten.

«Nee, 't is geen buitje,» hernam buurman. «'t Is een regentje voor den geheelen dag; dat zie ik wel aan de lucht.»

«Och toe, baas Jansen, vertel maar door; 't hindert niet of we nat worden!» riepen weer anderen.

«Nee, dat hindert niets!» herhaalden allen. «Toe, baas; we zijn zoo nieuwsgierig hoe het met dien reus afliep.»

«'t Is jelui eigen schuld dat ik je nieuwsgierig moet laten,» zei onze schoenmaker. «Ik had immers niet willen beginnen. Ik wist wel dat het gauw zou gaan regenen.»

«Nu, dat geeft niet!» riepen de kleinen weer. «Wij zullen thuis wel weer opdrogen! Toe, baas, vertel het maar uit.»

«Nee, jongens! Ge moet naar huis; daar helpt niets aan. Mijn raam moet ook dicht. Kijk het eens inregen; alles wordt nat. En binnen kan ik jelui op het oogenblik niet velen. Maar weet je wat? 's Zondags ben ik altijd een uurtje met mijn eigen jongens bezig; dan vertel ik hun iets uit den Bijbel en wij zingen samen. Komt dan ook maar, als je lust hebt; dan zal ik verder van den reus vertellen.»

«Ja, baas Jansen, dat is goed; mag ik dan ook komen?» vroeg er een.

«En ik ook? En ik?» riepen de anderen.

«Ja, allemaal; ieder die wil mag komen.»

«Hoe laat, baas?»

«Om twee uur precies.»

«Morgen om twee uur!» klonk het als een echo door het troepje; en onder een luid: «Dag baas! Dag buurman!» stoven de kinderen naar huis, om daar te vertellen wat buurman Jansen hun gezegd had.

II.

WAT BAAS JANSEN VAN DAVID EN GOLIATH VERTELDE.

De klok had den volgenden dag nog geen twee geslagen, toen de stoepkijntjes weer op hun oude plaatsje bijeen kwamen; doch nu niet om een poosje vóór, maar in het huis van den schoenmaker te vertoeven. De deur stond reeds open; en het eerste wat zij zagen, toen ze nieuwsgierig naar binnen gluurden, was het goedhartig gelaat van hun vriend.

Met een hartelijk: «Dag jongens,» (een titel, dien hij gewoonlijk ook aan meisjes gaf,) «kom er nu maar allen in!» trad hij hen tegemoet en opende de deur van zijn kleine werkplaats, die hij den vorigen avond, met hulp zijner vrouw, voor zijn jeugdige hoorders in orde had gebracht.

Toen allen behoorlijk gezeten waren, ook zijn eigen kinderen, (hij had er vier in leven en twee dood,) nam Jansen zijn grooten Bijbel, om hun de geschiedenis van David en Goliath nog eens in haar geheel voor te lezen; maar vooraf bad hij om een zegen; want baas Jansen zette zich nooit neder om Gods Woord te lezen, zonder eerst den Heere te vragen, dat zijn Heilige Geest hem mocht doen verstaan wat hij las, en het gelezene mocht zegenen.

Met open mond zaten de kleinen te luisteren, toen hij las, hoe David aan koning Saul zeide, dat hij wel tegen den reus wilde optrekken, en, toen de koning zijn vrees te kennen gaf, dat hij, als jongeling, daar niet bekwaam toe zou wezen, hem vertelde, dat hij eens een leeuw en een beer gedood had, en dat diezelfde God, die hem daartoe de kracht gegeven had, hem ook zou helpen om den Filistijn te verslaan. Hoe hij toen het harnas van den koning moest aanpassen, maar hoe moeilijk hij zich daarin bewoog, en liever in zijn herderspakje ging, voorzien van zijn stok, zijn slinger, en vijf steentjes uit de beek.

«Nu, jongens!» vroeg Jansen toen hij zoover gekomen was; «wie denkt jelui dat het won? David of de reus, die zoo zwaar gewapend was?»

«De reus! De reus!» riepen bijna allen als uit één mond.

«Ik denk wat anders, vader!» sprak kleine «Mientje van den schoenmaker.» «Ik denk heel wat anders. Ik weet wel wat ik denk.»

«Nn, wat denkt mijn kleine meid dan?» vroeg Jansen glimlachend.

«Dat David het won.»

«En waarom denkt ge dat?»

«Omdat de lieve Heer David hielp, en den reus hielp Hij niet; want dat was zoo'n ondeugenden man; daarom kon de reus het ook niet winnen, en David wel; want de Heere is toch nog veel sterker dan de reus.»

«Juist,» zei Jansen. «David, die jonge herder, won het den sterken reus af. Dat hadt jelui niet gedacht, hè? En toch is het zoo. En hoe kwam dat nu? Ik zal het jelui vertellen; luistert maar. Goliath was een boos man, die den Heere, den God van Israel, niet kende, en dus ook niet liefhad. Hij geloofde ook

niet, dat hij zonder de hulp des Heeren niets doen kon, maar vertrouwde geheel en alleen op zijn eigen kracht en op zijn wapenen. David daarentegen had den Heere lief en vertrouwde op hem. Hij wist zeer goed, dat hij zelf te zwak was om dien sterken krijgsman te verslaan, maar hij wist ook dat de Heere er hem de kracht toe zou geven, en in dat vertrouwen ging hij den reus onverschrokken tegemoet. Hoort maar wat hij tot Goliath zegt, toen deze hem spottend naderde. «Gij,» zoo spreekt hij, «gij komt tot mij met een zwaard, met een spies en met een schild; maar ik kom tot u in den naam des Heeren. Hij zal u heden in mijn hand geven; en allen zullen het zien dat de Heere geen spies of zwaard noodig heeft om zijn volk te verlossen.»

Daarop nam David een steen uit zijn tasch en slingerde dien; en de Heere bestuurde het zóo, dat die steen den Filistijn juist in het voorhoofd trof, zoodat deze ter aarde viel; waarna David op hem toeliep, en hem verder met zijn eigen zwaard het hoofd afhieuw; datzelfde zwaard, waarvan Goliath zijn hulp had verwacht, waarmede hij gemeend had den jongen herder te dooden.

«Nu, jongens, wat zegt ge er van? Had David geen gelijk toen hij zeide, niet voor menschen te vreezen, wijl hij wist dat de Heere bij hem was? Komt, laten wij hem eens nazingen wat er in Psalm 118 vers 3 staat:

De Heer is bij mij, 'k zal niet vreezen,
De Heer zal mij getrouw behoên;
Daar God mijn schild en hulp wil wezen,
Wat zal een nietig mensch mij doen?

«En nu, jongens, evenals bij David, zoo wil de Heere ook bij ons zijn, en ons altijd helpen en redden; als wij hem ook maar liefhebben en op hem vertrouwen. Dat heeft mijn vader mij van jongs af voorgehouden, «Willem,» zeide hij, «vertrouw maar altijd op den Heere zooals ge nu op uw vader vertrouwt.» Ik herinner mij nog goed bij welke gelegenheid hij mij dat onder anderen ook eens zeide.

Toen ik nog een kleine jongen was, woonde er, op het eind van deze straat, een smid, die een zoon had, eenige jaren ouder dan ik; een baas van een jongen. Ik ging met hem op dezelfde school; maar ik weet wel, dat, als hij begon, wij allen even bang voor hem waren, want in het kloppen was hij reeds vroeg thuis, en daar hij bijzonder sterk was, was er bijna niemand onder onze makkers, die hem aandurfde.

Nu gebeurde het eens, dat ik met hem geknikkerd en hem bijna al zijn knickers afgewonnen had. Hij wilde ze terug hebben, maar ik wilde ze hem niet geven omdat ik ze eerlijk gewonnen had.

«Wacht maar!» riep hij mij na, toen ik met mijn buit op den loop ging. «Als je ze mij niet geven wilt, zal ik wel maken dat ik ze krijg!» Maar daar ik zeer kort bij huis was, bekommerde ik mij weinig over zijne bedreiging.

Toen ik echter 's middags naar school moest, was ik minder op mijn gemak; want als hij den een of ander te pakken kreeg, was elke slag er één. Ik stak eerst mijn hoofd eens buiten de deur, of ik hem ook ergens in de straat zag, en getroostte mij toen een heelen omweg om zijn woning niet voorbij te gaan; en hoewel ik geen mijner makkers ooit eenig kwaad toewenschte, speet het mij toch volstrekt niet, dat hij dien middag zoo slecht werkte, dat er schoolblijven op volgde, zoodat ik in 't naar huis gaan niets van hem te duchten had.

Dienzelfden dag ging ik eenige uren later met mijn vader uit. Ik dacht in 't geheel niet meer aan Toon van den smid; maar 't scheen dat hij nog wel aan mij dacht; want dicht bij zijn woning gekomen, zag ik hem de deur uitschieten. Hij had mij zien aankomen, en kwam rechtstreeks op mij af. Het was hem duidelijk aan te zien dat hij niet veel goeds in den zin had; maar zoo bang ik 's middags voor hem was, zoo rustig voelde ik mij nu, met mijn vader naast mij, wien ik alles verteld had. Vader zag hem aan met een paar oogen, die zeiden: «Pas op! Als je aan mijn jongen komt, krijg je met mij te doen!» Zoodra Toon vader bemerkte, droop hij af, en vergenoegde zich alleen met mijn pet af te gooien en mij eenige scheldwoorden na te zenden, waar echter noch mijn pet, noch ik, iets van voelde. «Vader,» zei ik, «nu gij bij mij zijt, ben ik niets bang voor Toon, al had hij ook den grootsten moker uit de smederij meegebracht om mij te slaan.» Ik zie den goeden man nog glimlachen, terwijl hij tot mij zeide: «Vertrouw maar altijd zoo op uw hemelschen Vader, als ge nu op uw aardschen vader vertrouwt; dan zult ge u onder zijne bescherming steeds even veilig, ja oneindig nog veel veiliger weten dan onder de mijne.» Nu, door Gods genade heb ik geleerd dat te doen; en ik heb er mij immer goed bij bevonden; en vriendjes! ik hoop dat gij allen het ook eens leeren zult; want evenals David, hebben ook wij te vechten tegen een gevaarlijken reus. — Daar staat jelui van

te kijken, hè? En toch is het zoo. — Hij heet echter geen Goliath; hij draagt een anderen naam. Ik zal nu nog maar niet eens spreken van Satan; dien verschikkelijksten vijand, die ook wel met een brieschenden leeuw vergeleken wordt; daar hoop ik later wel eens op terug te komen; maar ik bedoel nu den reus, die in ons hart zit; in het uwe en in het mijne.»

De kinderen zagen Jansen ongeloovig aan.

«Kom, dat kan niet buurman,» zei er één.

«Buurman fopt ons maar!» riep een ander.

«Neen dat kan nooit,» sprak een derde. «Wij zijn nog kleiner dan een gewoon mensch, en ons hart is nog veel kleiner dan wij zelf zijn; hoe kan daar dan een reus in?»

«Of ge het gelooft of niet, toch is het waar,» hernam Jansen. «Weest maar stil, en luistert aandachtig, dan zult ge zien, dat ik gelijk heb.»

De kinderen luisterden met gespannen aandacht, toen baas Jansen voortging: «Zooals ik reeds zeide, die reus in ons hart heet niet «Goliath»; hij heet «zonde». Wat is eigenlijk «zonde?»

«Mag ik het zeggen, buurman?» vroeg een kleine jongen.

«Ja, Kees; zeg het ons eens,» antwoordde Jansen, zeer benieuwd welke verklaring het knaapje van dat woord geven zou.

«Wel,» zei het kind, «als ik op mijn zondagsche broek kruip, dan zegt moeder: Kees, als je dien goeden broek aanhebt, mag je niet zoo kruipen, anders hangen er in een oogenblik de knieën weer door, en dat is zonde.»

«Nu, daar heeft moeder wel gelijk in, Kees,» hernam de schoenmaker glimlachend. «Het is geen kwaad, dat je graag laag bij den weg blijft, en onder 't spelen liefst van je knieën gebruik maakt, maar wel, dat je, zoo doende, je beste broek bederft, vooral daar je weet dat moeder zoo hard werken moet om je een nieuwe te kunnen koopen. Daarmee doe je moeder dus verdriet, en dat wil de Heere niet. — Ziet, jongens, al wat tegen den wil des Heeren is, is kwaad; en alles wat kwaad is, is zonde. De zonde woont in ons aller hart; er is geen mensch op de geheele wereld, wiens hart zonder zonde is; met andere woorden, die nooit kwaad doet; neen, niemand; van den grootste tot den kleinste; van den rijkste tot den armste. Ge zult het zelf wel bij ondervinding hebben, dat er nog geen dag omgegaan is, waarop ge niet iets kwaads gedaan hebt; nu in het een en dan in het ander; en kwam het soms niet tot daden, al was het dan ook slechts door een onvriendelijk woord of booze gedachte.

Ja, jongens; het kwaad is een sterke vijand, die ons telkens overvalt, niettegenstaande onze beste voornemens. Daarom vergelijk ik die menigte van zonden in ons hart wel eens met het leger der Filistijnen, en onze hoofdzonde, dat is, het kwaad dat wij het liefst en het meest doen, met den reus Goliath, hun geweldigste. En heb ik geen gelijk? De zonde toch maakt ons hier op aarde ongelukkig, nog veel ongelukkiger dan Goliath David en de Israëlieten maken wilde; en als wij in haar blijven voortleven, zal zij ons eindelijk voor eeuwig ongelukkig maken; want die het kwade liefheeft, kan niet in den hemel komen bij den Heere, die te rein van oogen is om het kwade te aanschouwen. Wij moeten maar vroeg tegen dien reus en zijn leger te velde trekken, want als we hem niet verslaan, zal hij eindelijk ons overwinnen en doden.

Ik heb in mijn jonge jaren een knaap gekend, die u tot een treurig voorbeeld kan verstrekken. Hij was een lieve, hartelijke, leezame jongen, van wien zijn ouders veel vreugde beleefden, en die, om zijn bijzonderen aanleg en kundigheden, door ieder geprezen werd. Maar juist dit laatste maakte hem hoogmoedig; eerst een weinig, maar langzamerhand al meer en meer; zoodat hoogmoed zijn hoofdzonde, de reus in zijn hart werd. Zijn ouders vermaanden hem onophoudelijk er tegen te strijden, doch hij deed dit niet; of althans niet op de rechte wijze, want hij zocht zijn hulp niet bij den Heere, die ons alleen kracht tot overwinnen kan geven.

Met de jaren groeide ook zijn hoogmoed aan, en dat duurde zoolang, tot die hem eindelijk geheel in zijn macht kreeg en ten val bracht. Het eenige, waarnaar hij streefde, was steeds meer roem en aanzien bij de menschen te verwerven. Eindelijk meende hij het toppunt van eer bereikt te hebben; want er kwam een aanzienlijke post open, en hij had alle reden om te hopen dat men hem daarmee bekleeden zou. Maar zie, daar hoort hij, dat men hem voorbijgegaan is en een ander gekozen heeft. Dat was meer dan zijn hoogmoedig hart kon verdragen. Hij trok zich de zaak dan ook zoozeer aan, dat hij er ten laatste krankzinnig van werd.

Zoo heeft zijn hoogmoed hem diep ongelukkig, en voor de maatschappij onbruikbaar gemaakt; terwijl de droefheid, die zijn oude vader nu over hem had, verreweg de vreugde van vroeger jaren overtrof.

Ik zou jellui nog tal van voorbeelden kunnen aanhalen, waaruit

blijkt, hoe onbestreden zonden den mensch vroeg of laat in 't verderf storten, maar ik wil jelui nu alleen nog herinneren, wat ons in den Bijbel van Kain vermeld wordt, die nijd en afgunst zoolang baas in zijn hart liet spelen, tot die eindelijk overging in haat, en eindigde in broedermoord. En dan van dien geldgierigen Judas, het ergste voorbeeld uit de gansche Schrift, die om een handvol zilver zijn Goddelijken Meester verried.

Ja, vriendjes, zoo heeft bij den één dit, bij den ander dat kwaad de overhand. Vandaar het woord «hoofdzonde». En gij, hoe jong ook, zijt daarvan niet uitgezonderd. Zoo zit er hier een jongen, (zijn naam zal ik niet noemen,) die gisteren, juist voor mijn raam, een ander met een stok een harden slag op het hoofd gaf, omdat deze bij ongeluk de lei liet vallen, die hij even voor hem vast hield. Een paar dagen geleden zag ik dien-zelfden jongen zijn zusje slaan, omdat zij hem de grootste helft van haar appeltje niet wilde geven, en toen het meisje schreiend wegliep, zond hij haar nog een steen achterna. Gelukkig vloog de steen over haar hoofd, maar hij had haar ook kunnen treffen; en wat dan? Dan ware zij mogelijk dood geweest. Die jongen schijnt driftig te zijn, en als hij zijn drift niet bestrijdt, wie weet wat er dan nog van hem worden zal!

Dan zie ik er hier nog een, die niet driftig is, maar wel zeer lui; en nog een ander, die niet driftig of lui, maar daarentegen bijzonder snoepachtig is.

Al die ondeugden zijn reuzen, die in ons hart huizen, en ons ongelukkig maken zoo zij daar blijven; want een driftig mensch wordt licht een doodslager; van een luiaard komt meestal een bedelaar, en van een snoeper een dief.»

Daar Jansen geen namen genoemd had, wisten de kinderen ook niet op wie hij het oog had; doch de bedoelde persoontjes schenen hem wel te begrijpen, want toen hij, onder anderen, over een snoeper sprak, kreeg Gerard, een zijner zoontjes, een hevige kleur, en sloeg beschaamd zijn blauwe kijkers neer, waarmee hij, een oogenblik tevoren, zijn vader zoo onafgebroken had zitten aankijken.

Of de schoenmaker zulks ook bemerkte, zullen wij voor 't oogenblik maar niet onderzoeken, en liever luisteren naar hetgeen hij verder sprak.

«Zegt mij nu nog eens,» ging hij voort; «had ik geen gelijk, toen ik zeide dat er in ieders hart een sterke reus schuilt? Ik zeg schuilt; want hoe groot ook, toch zit hij vaak verborgen

in een klein hoekje, en hebben wij licht van Boven noodig om hem te zien. Bidt daarom gedurig den Heere, dat hij u toch eens leere zien, hoe boos en zondig uw hart is; en, ziet ge het, dan dapper tegen den reus en zijn leger aan 't strijden. Maar uit onszelfen kunnen wij dit niet. Wij zijn niet tegen zoo'n sterken vijand opgewassen; evenmin als David tegen Goliath was; doch de Heere Jezus is in de wereld gekomen, om ons van de zonde te verlossen, en als wij hem liefhebben, en hem om hulp en kracht smeeken, zal hij zelf vóór en met ons strijden, en ons de overwinning geven, evenals hij die aan David gaf. Zijn naam is toch «Immanuel», dat beteekent: God met ons.

«Nu, jongens, ik hoop dat jelui mij begrepen hebt, en dat ge het hoe langer hoe beter zult begrijpen. En als ge nu lust hebt, moogt ge elken Zondag op hetzelfde uur hier komen, dan zal ik jelui nog meer vertellen. Nu moogt ge naar huis gaan, maar eerst moeten we samen dit mooie versje uit Psalm 139 nog zingen:

Doorgrond me, en ken mijn hart, o Heer;
Is 't geen ik denk niet tot uw eer,
Beproof me, en zie of mijn-gemoed,
Iets kwaads, iets onbehoorlijks voedt;
En doe mij toch, met vaste schreden,
Den weg der zaligheid betreden.

Toen de kinderen gezongen hadden, wenschten ze buurman goeden dag en gingen heen. Zijn eigen kinderen gingen naar binnen bij moeder en Jansen bleef alleen over. Hij keek de straat op, en in gedachten verzonken, zag hij het vroolijke troepje na, dat daar straks zoo stil vóór hem had gezeten.

«Hoeveel ware strijders zouden er onder hen gevonden worden?» vroeg hij zich af; en uit zijn hart steeg de bede: «Heere, maak hen allen goede krijgsknechten van uw lieven Zoon Jezus Christus.»

Toen sloeg hij een blik in eigen hart. «Wat zou de reus hierbinnen wel zijn?» dacht hij. «Ik mag niet ontkennen, dat ik dagelijks, in 's Heeren kracht, tegen mijn zonden en zwakheden strijd; maar wat zou mijn hoofdzonde wel wezen? Tot nog toe heb ik die niet kunnen ontdekken, maar zij moet er toch zijn. Er moet wel een oorzaak wezen, dat ik mij soms zoo ver van mijn God verwijderd gevoel, en zoo traag in het bidden ben. Zou ik mijn hart dan nog niet onverdeeld den Heere gegeven

hebben? Zou er nog een schuilhoekje zijn, dat hem niet behoort? «Ach, Heere, ontdek mij toch steeds meer aan mijzelf, en wees gij alleen Koning over mijn gansche hart!» was toen zijn verzuchting; en zijn geheele ziel ging op in de woorden die hij biddend aanhief:

O, Bron van 't hoogste goed,
Wasch, reinig mijn gemoed,
Van mijn verborgen zonden.

«Wel! Hoe is het u bevallen?» vroeg vrouw Jansen, toen haar man, eenige oogenblikken later, binnenkwam.

«Uitstekend, vrouw; uitstekend! Alleen vrees ik, dat ik de jongens wat te lang bezig gehouden en te veel van hun aandacht gevergd heb, ofschoon ik dit niet aan hen kon bespeuren. Ik kon er ook niet over ophouden, en ik heb er zelf ook nog iets uit mogen leeren. Ik heb hun gezegd, dat ze in het vervolg iedere week mogen komen, indien zij willen; maar dan zal ik toch trachten wat korter te zijn.»

Dat het den kinderen ook goed bevallen was, kon iedereen zien, die voortaan 's Zondags tegen twee uur de H...steeg doorging en daar het jonge volkje zag, dat dicht bij de woning van Jansen bijeenkwam, om met klokslag naar binnen te gaan. Van dien tijd af, hield onze schoenmaker een geregelde Zondagsschool, en iedere week groeide het getal leerlingen aan, zoodat, na verloop van tijd, zijn werkplaats te klein werd, en hij een grooter lokaal moest huren, waar hij nog jarenlang met vrucht onder de jeugd werkzaam was.

III.

DE REUS IN GERARDS HART.

Nu wij toch eenmaal binnen zijn, zullen we het inwendige van het huis ook maar eens even bekijken.

Rechts van de deur bevond zich «het mooie voorkamertje»,

dat alleen bij bijzondere gelegenheden gebruikt werd. Het zag er eenvoudig, doch zeer netjes uit. Op den bruin geverfden grond lag een rood en grijs gestreept karpel, en voor het raam hingen een paar gordijnen van genopt neteldoek, waartusschen een blauw horretje stond. Dicht bij het raam stond een rond tafeltje, bedekt met een rood lakens tafelkleedje, dat er nog zoo goed als splinternieuw uitzag, ofschoon het toch reeds verscheidene jaren daar gelegen had. Op een laag, bruin kastje tegen den muur, prijkte een echt porselein theeservies, een erstuk, met een genaakt kleedje er over; en op den houten schoorsteenmantel stonden, behalve een klokje, ook een paar blauwe vaasjes en eenige groote zeeschelpen; terwijl aan weerszijden van den spiegel met bruine lijst, eenige ouderwetsche photographiën hingen, meest allen nog op glas, en waarvan de gezichten nauwelijks meer kenbaar waren. Eén echter maakte op die allen een gunstige uitzondering, en scheen van veel later dagteekening. 't Was het portret van kleine Mientje, het eenige dochtertje van den schoenmaker.

Aan den anderen kant van de huisdeur was het ons bekende kleine kamertje, waar Jansen zijn vak uitoefende, en dat hij zijn werkplaats noemde. Vandaar kwam men door een glazen deur, eveneens van een genopt gordijntje voorzien, in de ruime woonkamer, die er, evenals de andere vertrekjes, zeer netjes en zindelijk uitzag.

Jansen verdiende voor zich en de zijnen goed zijn dagelijksch brood, en daar hij een zuinige vrouw had, die elk dubbeltje nog eens omkeerde vóór zij het uitgaf, en geen cent onnoodig besteedde, kon er altijd ook nog iets af voor een armen of zieken buur.

Toch moest Jansen het van het lappen hebben, want zijn werkplaats werd grootendeels door zulke voeten betreden, die zelden of nooit de eer konden genieten zich in nieuwe schoenen te steken, en hij had slechts weinig klantjes, voor wie hij nu en dan eens iets nieuws moest maken; en daarbij was het nog een tijd, dat het leder, ja bijna alles even duur was.

Aan het eind van diezelfde straat woonde nog een schoenlapper, die, behalve zijn vrouw, slechts twee kinderen had te onderhouden, en die het toch niet half zoo goed scheen te hebben. De man begreep zelf maar niet hoe het kwam, daar hij het toch ook nog al aardig druk had, maar Jansen begreep het wel, en had meer dan eens getracht het zijn armen collega ook

aan het verstand te brengen. Eerstgenoemde werkte alleen om de spijs die vergaat, zonder te bedenken dat het alles gelegen is aan den zegen Gods, en dat alle goede gaven van boven afdalen, van den Vader der lichten.

Jansen en zijn vrouw daarentegen hadden geleerd het beste het eerst te zoeken, namelijk de dingen die boven zijn, en dan daarbij elken morgen opnieuw de bede te voegen uit Psalm 90: «Sterk onze hand en zegen onze vlijt; Bekroon ons werk, en nu en te aller tijd.» En de Heere verhoorde die bede, en maakte dat zij met weinig veel konden doen.

Wel braken ook voor hen soms dagen van druk en lijden aan; dagen waarin zij elkander twijfelmoedig aanzagen, en bijna de vraag hun op de lippen kwam: «Wie zal ons het goede doen zien?» Doch dat deden zij slechts in oogenblikken van moedeloosheid, die gelukkig spoedig voorbijgingen, omdat ze wisten vanwaar de hulp steeds komen moest en komen zou, en, al was het dan ook met betraande oogen, toch konden ze, tusschen der verdrukking, het geloofslid zingen: «maar de Heer zal uitkomst geven.» En als dan de uitkomst werkelijk kwam, (en komen deed ze altijd, en altijd ter goeder uur,) dan zei Jansen dikwijls:

«Niet waar, vrouwtje, het is alweer gebleken: Grooter dan de Helper, was de nood toch niet!»

Men had onzen schoenmaker wel eens de vraag voorgelegd, waarom hij niet liever in een ander gedeelte der stad ging wonen, onder de meer gegoede burgers; en hij zelf had de zaak ook meermalen met zijne vrouw besproken; maar als hij dan bedacht dat zijn vader in datzelfde huisje geboren was, en er jarenlang hetzelfde vak had uitgeoefend; en dat hij zelf er, als zijn opvolger, tot nog toe ruim zijn brood had gehad, dan zag hij eigenlijk geen enkele reden, waarom hij van woonplaats veranderen zou, en beiden vonden het telkens maar beter te blijven, waar de Heere hen nu eenmaal geplaatst had. Zijn bureu zouden hem ook niet gaarne hebben zien vertrekken, want Jansen was aller vriend, en leverde daarenboven deugdelijk werk tegen billijke prijzen.

Zooals we reeds weten, had Jansen vier kinderen; drie jongens en één meisje. Bij hun doop hadden de ouders beloofd, hun kinderen op te voeden in de leering en vermaning des Heeren; en dagelijks beijerden zij zich om die belofte na te komen, en ofschoon zij gaarne gezien hadden dat het goede

zaad meer vrucht droeg in de jeugdige harten, kon men toch duidelijk aan het gedrag en de woorden der kinderen bemerken dat zij behoorden tot een gezin, waar de vreeze Gods heerschte.

De oudste van het viertal was Dries, een goedige, stille jongen van dertien jaar, die het zijn bureu nooit lastig maakte door zijn kattenkwaad, zooals velen zijner makkers, en voor wien nimmer een hond of kat op de vlucht behoefde te gaan. Hij had pas de school verlaten, en was, daar hij geen zin in het schoenmaken had, door zijn vader bij een timmerman in de leer gedaan.

Op Dries volgde Gerard, een aardig, flink kereltje van acht jaar; dan kwam Mientje, die ruim vier was; en eindelijk Jantje, die nauwelijks één jaar telde.

Baas Jansen had al zijne kinderen hartelijk lief. Zijn jongens beminde hij met al de liefde van zijn vaderhart, doch voor Mientje, zijn eenig dochtertje, droeg die liefde nog een eenigszins teederder karakter, ofschoon onze schoenmaker zelf toch de laatste zou geweest zijn, die geloofde dat hij één zijner kinderen boven de anderen voortrok.

't Is waar dat er in het woord eenig, in goeden zin, altijd een bijzondere waarde ligt opgesloten, en dat het liefvallige en afhankelijke, dat een meisje doorgaans boven een jongen eigen is, onwillekeurig iets aantrekkelijks heeft, vooral als zij die hoedanigheden in ruime mate bezit. Daarenboven had Jansen reeds twee meisjes naar het graf zien dragen. Geen wonder dus, dat het een waar feest in zijn woning geweest was, toen hij opnieuw een dochtertje in zijn armen mocht sluiten. In het eerst groeide het kindje lief; maar toen het omstreeks een half jaar was begon het te sukkelen, evenals de beide vorige meisjes gedaan hadden, zoodat de bedroefde ouders niet anders dachten, dan dat zij ook deze lieveling zouden moeten missen. Weken en maanden tobden zij door met het arme schaapje, dat hoe langer hoe minder werd; maar zie, toen alle hoop verloren scheen, kwam er opeens verandering, en vóór nog het eerste levensjaar geëindigd was, begon het kleine Mientje, tegen alle verwachting, weer op te knappen.

't Is licht te begrijpen hoe dankbaar en gelukkig de ouders zich toen gevoelden. 't Was hun alsof dat kind hun ten tweedemale geschonken, dat leven hun dubbel dierbaar geworden was. Na dien tijd groeide het kleine meisje voorspoedig op. Wel bleef

het een teer popje, maar ze was toch gezond, en de roosjes lagen haar op de ronde wangetjes.

De voorliefde, die Jansen, onbewust, voor zijn eenig dochtertje koesterde, had echter niets stotends voor zijn andere kinderen; integendeel, zij had iets aanstekelijks, en het was aardig om te zien, hoe vaderlijk de beide oudere broertjes omtrent het kleine zusje gezind waren, terwijl het zelfs hun eergevoel streelde, dat vader Mientje als een meisje, en hen meer als echte jongens behandelde.

Mientje was dan ook een bijzonder lief, aanvallig kind, en men behoefde nog niet eens haar vader of moeder te zijn om haar reeds op het eerste gezicht lief te krijgen. «Die kleine meid steelt ieders hart,» zeiden de menschen; en zoo was het ook. Haar geest vooral was zeer ontwikkeld, en reeds vroeg bemerkte men bij deze kleine een trek naar hemelsche dingen.

«Vrouw,» zei Jansen dikwijls, «ik geloof waarlijk dat de Heere iets goeds in dat hartje gelegd heeft.»

En dit vooral was wel de voornaamste reden, waarom hij zich zoo bijzonder tot dat kind voelde aangetrokken.

Als vader uit den Bijbel las, wilde zij altijd op zijn knie zitten en meelesen, en vol eerbied waren haar oogjes van begin tot einde op het Boek gevestigd, schoon ze er nog geen letter van lezen kon. Zij verkeerde reeds zeer vroeg onder den indruk dat God alles hoort en ziet, en had immer een groote vrees om kwaad te doen. «Zou de lieve Heer dat wel goedvinden?» was haar gewone vraag. Als Gerard ondeugend geweest was, zei ze altijd: «Gee, dat heeft de lieve Heer gezien,» en dan rustte zij niet, voor hij een oogenblik de handen gevouwen en de oogen gesloten had, ten teken dat hij om vergeving had gebeden.

Toen zij meer begrip van bidden kreeg, gebeurde het meestal dat zij 's morgens en 's avonds na het haar geleerde gebedje, er nog bijvoegde wat haar eigen kleine hartje haar ingaf, zeggende: «Dat heeft Mientje zelf gebeden.» Hoorde zij dat er iemand gestorven was, dan was haar eerste vraag: «Vader, is die man naar den hemel gegaan?» Die vraag betrof ook eens een oude vrouw, die lang ziek was geweest, en aan wie zij met haar moeder wel eens eenige versnaperingen gebracht had. Toen zij een bevestigend antwoord ontving, sprak ze, met een blijde uitdrukking op haar lief gezichtje: «O, dat is gelukkig voor oude Antje! Nu heeft zij zeker den Heere Jezus al gezien, en nu zal zij ook geen pijn meer hebben.»

Op zekeren dag vertelde Jansen, in Mientjes bijzijn, aan zijn vrouw, dat hun nieuwe overbuur geen Bijbel in huis had.

«Moeder,» zei de kleine den volgenden dag, «ik weet iets goeds!»

«Nu, wat dan, liefje?»

«Als ik groot ben, en ook geld heb, zal ik een Bijbel voor buurman koopen, dan kan hij er ook uit voorlezen net als Vader.»

Vrouw Jansen, die er, na de eerste mededeeling, zelve niet meer over gedacht had, vertelde dit aan haar man; waarop deze de kleine bij zich riep, en haar niet weinig verblijdde door te zeggen, dat hij dit plannetje zeer goedkeurde, en dat hij buurman zoolang een Bijbel leenen zou, tot Mientje geld genoeg had om er hem een te koopen.

Wat zij ook gaarne deed, was moeder helpen. Overal trippelden de kleine voetjes vrouw Jansen na, en zij was wat in haar schik als zij den grond mocht bijvegen, erwten en boonen kon helpen doppen, vader zijn koffie en thee mocht brengen, en al zulke dingen meer. Ook kon zij uren achtereen bij haar vader in zijn werkkamertje doorbrengen, terwijl zij met hem zong en babbelde, of luisterde naar hetgeen hij haar vertelde.

Van de twee oudste broertjes was Gerard het meest op de kleine zus gesteld. Zij was zijn speelgenootje, en hij had haar zoo lief, als een guitige jongen van acht jaar zijn zusje maar hebben kan. Het sterkste bewijs daarvoor was, dat, als hij iets lekkers had, hij er altijd iets van voor Mientje bewaarde, al had hij het ook nog zoo gaarne zelf opgegeten, en al werd het voor haar bestemde deel kleiner, naarmate het langer in zijn bezit bleef; en dat het hem soms een ware zelfverloochening was, er van te scheiden, zullen zij het best begrijpen, die evenals Gerard, veel van snoepen houden.

De kinderen van den schoenmaker vonden tehuis alles wat zij noodig hadden. Vóór zij naar school of naar hun werk gingen, stonden er altijd een paar lekkere, dikke boterhammen voor hen gereed, en als zij 's middags thuis kwamen, wachtte hun insgelijks een stevig maal. Nu en dan gebeurde het ook wel dat, als vader eens wat veel voordeel met zijn werk had gehad, en het eens goed lijden kon, hij hun een of andere lekkernij meebracht. In den knikkertijd voorzag hij zijn jongens altijd van knickers of van geld om ze te koopen, en in den vliegertijd kregen ze ieder een mooien boog, dien hij hen soms zelf hielp

oplaten. Maar dagelijks centen uitdeelen, die zij naar willekeur besteden mochten, daar kwam niets van in.

«Kinderen hebben nog geen geld noodig,» zei baas Jansen altijd; «vooral wanneer zij thuis alles krijgen wat ze behoeven. Al die centen gaan gewoonlijk toch maar naar het snoepwinkeltje; en snoepers zijn ongelukkige menschen, want zij hebben nooit genoeg.»

Hoewel baas Jansen en zijn vrouw volstrekt niet over hun jongens te klagen hadden, konden zij toch dikwijls genoeg bemerken, dat de kiem van alle kwaad ook reeds in het kinderhart aanwezig is, en het was steeds hun streven, de verkeerdheden hunner kinderen van jongs af tegen te gaan, en zoo mogelijk het kwaad in zijn aanvang te stuiten. Zoo hadden zij bij Gerard een toenemenden zucht tot snoepen opgemerkt, en het was wel degelijk met het oog op zijn kleinen jongen, dat Jansen dien bewusten Zondag, toen hij voor 't eerst Zondagsschool hield, over een snoeper sprak. Dienzelfden dag onderhield hij hem nog eens, onder vier oogen, over het gevaarlijke er van, en zei hem dat ook dit kwaad een reus was, die, als hij hem niet bestreed, spoedig de baas in zijn hart zou worden, en naarmate hij grooter werd, ook moeilijker te overwinnen zou zijn.

In alle oprechtheid beloofde Gerard zijn best te zullen doen, voortaan wat minder op zijn mond gesteld te zijn, en daar zijn vader hem geleerd had, dat onze beste voornemens, als wij die in eigen kracht volbrengen, niets waard zijn, bad hij den Heere iederen dag hem van het snoepen te verlossen.

Een tijdlang ging het goed, en vader Jansen bemerkte tot zijn groote vreugde, dat zijn zoontje zijn vermaningen niet in den wind sloeg, en dapper tegen den reus snoepachtigheid aan het vechten was.

Eens bespiedde hij den kleinen jongen toen deze, alleen in de kamer zijnde, eens even van die gelegenheid gebruik wilde maken, om zijn vinger in den stroopkan te laten glijden, die nog op de gedekte tafel stond. «Zou hij het doen?» dacht Jansen; maar zie, . . . daar trekt Gerard eensklaps zijn vinger terug, bedenkt zich een oogenblik, en loopt toen ijlings de kamer uit. Dat was weer een steen naar het hoofd van den reus! Dat was een nieuwe overwinning op zijn gevaarlijken vijand! De gelukkige vader dankte er in stilte den Heere voor, en droeg hem zijn kind bij vernieuwing op.

Toen Gerard een poosje later bij zijn vader in 't kamertje

kwam, om hem goeden dag te zeggen vóór hij weer naar school ging, was de stroopkan reeds geheel uit zijn gedachten; en waarom vader hem dien middag twee kussen gaf in plaats van één, en dan nog wel zóo hard dat zijn wang er van gloeide, is hij nimmer te weten gekomen.

IV.

DE NIEUWE SCHOOLKAMERAAD.

«Vader,» zei Gerard, toen hij op zekeren dag uit de school kwam, «er is een nieuwe jongen bij ons op school gekomen. Hij heet Piet Haller; zijn vader is vuurwerkmaker. Kent u hem?»

«Ik heb dien naam wel eens meer gehoord, maar ik ken den jongen niet, en zijn vader ook niet,» antwoordde Jansen.

«Hij is maar een beetje ouder dan ik, vader. Hij zit naast me.»

«Zoo? Dan hoop ik dat je een goeden buur aan hem hebben zult.»

«O ja, dat zal ik wel; ik geloof dat het een aardige jongen is. Wat is eigenlijk een vuurwerkmaker, vader?»

«Wel, dat is een man die vuurwerk maakt.»

«Maar wat is dan vuurwerk? Hoe maakt hij dat?»

«Ja-a,» zei Jansen, «dat zou de vader van Piet Haller je beter kunnen vertellen. Ik denk dat hij kruut neemt, en dat in kartonnen kokers doet, waarvan dan allerlei figuren gemaakt worden. Als men dit in 't donker aansteekt, ziet men diezelfde figuren in het licht, en soms in allerlei kleuren. De bewerking zal zeker wel zoo eenvoudig niet zijn, maar, zie je, zoo heel precies weet ik het ook niet.»

«Dat zal zeker wel mooi zijn; is 't niet, vader?»

«Och ja; mooi genoeg in zijn soort.»

«Kunt u niet eens wat vuurwerk voor mij koopen, vader? Ja, dat moest u eens doen; als ik jarig ben; dan kunnen wij 't in het bleekveld afsteken. Doet u dat, vader?»

«Neen, neen, ventje! Vader kan zijn geld wel anders gebruiken dan door het in de lucht te laten vliegen. Je zult wel wat van me

hebben, als je jarig bent; maar dan geef ik je liever iets, dat wat langer duurt, en waar je bijgevolg meer aan hebt. Bijvoorbeeld een mooien griftenkoker, want dien ik daar zie, vraagt hard om een nieuwen; of zoo'n bouwdoos daar je laatst van sprak, of... maar neen, meer noem ik niet op, anders is het geen verrassing meer, en een verjaarsgeschenk moet toch een verrassing blijven.»

Hè ja, een bouwdoos! Dat was een goede inval van vader. Koos van den overkant had er ook een; daar hadden ze al wat pret mee gehad! En wat zou Mien een schik in die blokjes hebben! 't Was maar jammer dat het nog zoo lang duurde eer hij jarig was.

«Piet,» zei Gerard, zoodra hij zijn nieuwen vriend weer zag, «raad eens wat ik misschien van vader krijg als ik jarig ben?»

«Nu, wat dan?» vroeg deze.

«Een bouwdoos!» antwoordde Gerard, zijn vriendje opgetogen aanziende.

«Een bouwdoos?» herhaalde Piet, met een verachtelijken trek om den mond; «dat is ook al heel wat. Ik heb er al twee gehad; maar van beiden zijn de meeste blokken weg, en nu wil ik er geen meer hebben.»

«Heb je er al twee gehad?» vroeg Gerard.

«Ja; en ik zou er wel weer een kunnen krijgen, als ik er maar een hebben wilde,» hernam Piet. «Vader en moeder geven mij altijd alles waar ik om vraag.»

En zoo was het ook. Piet Haller was het eenige kind zijner ouders, en door hen totaal wat men noemt verwend. Wat hij wilde, gebeurde; en waar hij om vroeg, kreeg hij. Nu was Piet zelf wel zoo verstandig, niet om zulke dingen te vragen, die hij vooruit wist dat zijn vader hem niet geven kon, en daardoor werd hem zelden iets geweigerd. Zoo kreeg hij onder anderen geregeld iederen morgen, vóór hij naar school ging, van vader en moeder elk een cent, waarmee hij mocht doen wat hij wilde; en daar Piet aan hetzelfde euvel mank ging als Gerard, en ook erg op zijn mond gesteld was, werden die centen geregeld versnoept. Hij had dan ook altijd iets eetbaars in den zak, 't zij drop, zoethout, brokken, suikerboontjes, en al zulke dingen, waarvan men voor weinig geld een tamelijke hoeveelheid kan bekomen; en daar deze voorraad gaandeweg van den zak naar den mond werd geplaatst, kon men hem bijna altijd etende vinden.

Snoepen was dus ook Pieters hoofdgebrek, en wyl hij, ongelukkigerwijze, niet zulke verstandige ouders had als Gerard, lieten dezen hem ongehinderd daarin zijn gang gaan.

Hij was echter een gulle jongen, die, als hijzelf at, niet gaarne iemand liet toezien, en daarom alles wat hij had met zijn makers deelde. Gerard was ten minste wat blij dat meester hen naast elkander had geplaatst, niet zoozeer om den persoon van zijn nieuwen vriend, als wel om hetgeen hij van hem kreeg; en hij bleef er bij dat Piet een aardige jongen was. Of hij er ook een goeden schoolbuur aan had, zooals vader Jansen hoopte, dat was een tweede.

Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt, staat er geschreven, en dat woord kunnen wij nooit genoeg terharte nemen. Dat ondervond onze Gerard ook, zoo klein als hij was.

Zooals wij weten was hij, op vaders raad, dapper tegen zijn hoofdzonde aan het strijden gegaan. Wel lag hij in dien kamp dikwijls onder, maar hij had toch ook reeds menige overwinning behaald, en schoon de reus snoepachtigheid volstrekt nog niet dood was, begon hij langzamerhand toch merkbaar kleiner te worden.

Maar het ging Gerard zooals het, helaas, velen menschen gaat. Hoe meer zijn vijand hem met rust liet, hoe minder hij tegen diens aanvallen op zijn hoede was; en hoe zwakker hij hem waande, hoe minder onze kleine strijder kracht zocht in 't gebed. In één woord, toen Gerard het waken en bidden begon na te laten, geraakte hij ook weer in verzoeking; en wel hoofdzakelijk door middel van zijn nieuwen vriend.

«Kijk eens, Gerard!» riep Piet, toen de beide knapen elkaar op zekeren dag ontmoetten. Dit zeggende haalde hij een mooien, rooden appel uit zijn zak. «Wat een groote, hè? Hij kost maar één cent. Ik heb er zooveen weer een van moeder gekregen; dat is de derde al vandaag.»

In weerwil van dit buitenkansje moet Piet toch dien dag óf slecht geluimd zijn geweest, óf buitengewoon veel trek in een appel gehad hebben, want hij was niet half zoo vrijgevig als anders. Onder 't voortgaan sneed hij er slechts nu en dan een klein stukje voor Gerard af, terwijl hij het in dien tijd wel zesmaal voor zich deed.

«'t Is toch eigenlijk wel gemakkelijk,» begon hij op knorrigen toon, toen eindelijk het laatste stukje in zijn mond verdween;

«je helpt mij maar altijd mijn lekkers opeten, en ik krijg nooit iets van je terug.»

«Dat is niet waar!» antwoordde Gerard. «Ik heb je gisteren nog pas de helft van mijn appel gegeven, dien ik van vader gekregen had.»

«Nu, 't is ook heel wat! Zoo'n halve appel eens in de honderd jaar!»

«Eens in de honderd jaar,» herhaalde Gerard langzaam. «Zoo oud ben je niet eens. Weet je wat? Je hoeft me nooit meer wat te geven; ik heb niets van je noodig. Ik vraag je immers nergens om.»

«Zoo, 't is goed dat ik 't weet; ik zal er om denken, hoor! Maar dan zullen je tanden toch wel uitvallen. Zeg, krijg jij nooit centen?»

«Neen,» zei Gerard kortaf.

«Waarom niet?»

«Omdat ik ze niet krijg.»

«Maar waarom krijg je ze dan niet?»

«Omdat vader ze niet geven wil.»

«Waarom wil je vader ze niet geven?»

«Omdat hij het niet goed vindt.»

«Niet goed! Dan moet je ze aan je moeder vragen.»

«O, dat zou me niets helpen. Wat vader niet goed vindt, vindt moeder toch ook niet goed.»

«Wil ik je eens vertellen waarom je geen centen krijgt?» vroeg Piet.

«Nu, waarom dan?»

«Omdat je vader er te arm voor is!» was het niet zeer vleierend antwoord.

Dat woord krenkte Gerards eergevoel. «Arm!» riep hij. «Mijn vader is niet arm! Jij bent arm! Ik loop niet meer met je;» en met wangen, die van verontwaardiging gloeiden, keerde hij zijn beleediger den rug toe, en liep naar huis om alles aan vader te vertellen.

Maar onderweg bekoelde hij toch een weinig. In de eerste plaats durfde hij er niet voor uitkomen dat de vriendschap met Piet, over wien hij altijd den mond zoo vol had, nu reeds uit was; en ten tweede speet het hem dat hij zoo haastig geweest was met te zeggen, dat hij niets meer van hem noodig had. 't Was toch wel prettig altijd iets lekkers bij zich te hebben, waar men zoo nu en dan wat van in den mond kon steken. Hij was er in den laatsten tijd zoo aan gewoon geraakt.

Arme Gerard! Bemerkte hij dan niet dat die leelijke reus daarbinnen weer zachtjes aan grooter begon te worden, en niet rusten zou, vóór hij eindelijk in zijn volle lengte voor hem stond?

«Kom,» dacht hij bij zichzelf, «ik moest liever maar weer goede vrienden met Piet worden. Hij was daar straks zeker niet in zijn humeur; 't is anders toch wel een aardige jongen. Misschien zal hij het mij morgen zelf wel vragen, want hij kan toch nooit alleen zijn sommen maken. Als ik er hem niet aan help, zijn ze altijd fout.»

Met dezelfde vriendschappelijke gevoelens kwam hij den volgenden dag school, maar daar hij toch niet de eerste wilde zijn om toe te treden, zeide hij niets toen hij Piet zag, en wachtte tot deze er over zou beginnen.

't Scheen echter dat Piet er van zijn kant ook zoo over dacht, of mogelijk dacht hij er in 't geheel niet over, althans hij begon niet. 't Was juist geen sommendag; hij had dus Gerards hulp niet noodig, en zijn lekkers kon hij aan andere jongens even goed kwijt raken. Of het met opzet of bij ongeluk was dat Piet, bij 't naar huis gaan, die lekkere, dikke pijp drop voor Gerards voeten liet vallen, en toen haastig oprapte, om de helft er van aan een anderen jongen te geven, terwijl hij zelf het andere stuk naar zijn mond bracht, wist ons kleine vriendje niet; maar wel wist hij dat hij er gaarne om had willen schreien. Verdrietig kwam hij thuis, vast besloten het hem 's middags te vragen. Maar ongelukkig kwam Piet dien middag niet school. Dat was een nieuwe teleurstelling voor Gerard.

«Ach, had ik zelf maar wat geld,» zuchtte hij, «dan kon ik koopen wat ik wilde, en dan behoefde ik dien Piet geen dank-je te zeggen. Was ik ook maar bij een timmerman zooals Dries; hij krijgt voor elken zak krullen een stuiver, en dat geld mag hij zelf houden, zegt vader. Kon ik ook maar wat verdienen! Waarom vader mij ook nooit eens een paar centen geven wil? Weet je wat? Ik zal het nog eens vragen, misschien doet hij het dan wel. Neen, ik zal het eerst aan moeder vragen.»

Zoo gezegd, zoo gedaan. Zoodra hij in huis kwam en zijn pet afgegooid had, kwam hij met zijn vraag voor den dag.

«Moeder, hebt u alsjeblijft niet een cent voor me?»

«Een cent, mijn jongen? Waarvoor?»

«Och, zoo maar, moeder.»

«Zoo maar? Dat is zoo'n vreemde reden. Wou je er soms griffels voor koopen?»

» Neen moeder, griffels heb ik nog, maar ik wou zoo graag een pijp drop kopen. »

« Dus een cent om te versnoepen? Neen, jongenlief, dien kan ik je niet geven. Je weet dat vader dit niet gaarne heeft. »

« Ik krijg ook nooit eens wat geld, » zei Gerard pruilend. « Piet Haller heeft altijd geld; hij krijgt iederen dag twee centen. Zooveel behoef ik niet eens te hebben, als het er maar éentje was. »

« Elken dag één cent; weet je wel dat er dit zeven in de week zijn? Voor die zeven snoepcenten kan dat zwakke kindje van onze arme buurvrouw nog twee eitjes hebben. 't Schaapje heeft ze zoo hard noodig. Zou je 't niet jammer vinden zoo nutteloos het geld te besteden, waaraan een ander zoo'n groote behoefte heeft? Wat doet Piet met zijn geld? »

« Hij koopt er lekkers voor. Vroeger kreeg ik altijd wat van hem, maar nu ben ik kwaad op hem. »

« Kwaad? Waarom? »

« Hij zei dat vader te arm is om mij centen te geven, en dat kon ik niet velen; en nu wou ik er zoo graag een hebben, om te laten zien dat het niet waar is. »

Vrouw Jansen glimlachte en zeide:

« Nu, dat was zeker niet heel beleefd van Piet, en hij heeft het mis ook; maar, mijn jongen, je moet niet zoo gauw kwaad worden; hij heeft het zeker niet gemeend. De menschen zeggen wel eens meer iets dat ze niet meenen, en dat moeten wij ons maar nooit zoo erg aantrekken. Met dat al vrees ik dat Piet geen goed vriendje voor je is, al geeft hij nog zoo veel. Nu begrijp ik hoe het komt dat je binnenkort weer zooveel aan je mond denkt, je waart het zoo mooi aan het afleeren. Je moest maar liever niet met Piet omgaan, ofschoon je toch ook niet kwaad moogt blijven. Kwaad moeten we op niemand zijn, dat weet mijn jongen wel, niet waar? Ik vind dien Piet een ongelukkig kind. »

« Ongelukkig, moeder? Hij krijgt alles wat hij maar hebben wil! »

« Dat vind ik juist het ongelukkigste. Ik geloof dat de arme jongen nu reeds een snoeper is, en als men hem in zijn jeugd daarin niet tegengaat, zal hij het later moeilijk of in het geheel niet afleeren en wie weet wat er dan nog van hem wordt. Kom, ga maar eens met mij naar de keuken; ik heb nog een lekker appeltje voor je bewaard. Ziedaar; dat is beter dan al die zoetigheid. »

« Dank u, moeder, » zei Gerard, toen hij den appel aannam;

maar hij was toch nog niets in zijn schik. Ook kon hij Piet in 't geheel maar zoo ongelukkig niet vinden als moeder zeide. Aan vader zou hij nu ook maar niet om een cent vragen; dat zou toch niet helpen. Er schoot hem dus niets over dan een poosje met Mien te gaan spelen; en weldra zeide zijn vroolijk gelach dat hij in 't gezelschap van zijn lief zusje zijn leed, voor 't oogenblik ten minste, geheel vergeten was

V.

VAN KWAAD TOT ERGER.

De verstandhouding tusschen de beide vriendjes was den volgenden dag nog niet veel beter. 't Was weer geen sommandag; Piet had Gerards hulp niet noodig, en den geheelen dag zagen ze elkander aan als spinnekoppen.

Toen Gerard 's middags thuis kwam, wipte hij, als naar gewoonte, het eerst vaders kamertje binnen, maar zag er niemand.

«Vader is zeker binnen,» zei hij in zichzelf, en wilde de glazen deur openen, toen Fidel achter hem aankwam en vroolijk tegen hem opsprong.

Gerard keerde zich om, en bukte zich om zijn viervoetigen vriend te liefkozen, maar terwijl hij daarmede bezig is, ziet hij iets op den grond liggen dat hem het bloed naar de wangen jaagt. Wat het was? Niets meer en niets minder dan twee heele centen!

Gerard had natuurlijk wel eens meer centen gezien, maar zoo verleidelijk als deze hadden zij hem nog nimmer toegeschenen. Daar lagen ze, vóór vaders werktafel, aan den kant van de lade, die aan een heel klein kiertje openstond. Hij nam de geldstukken op, en terwijl hij ze in de hand hield, doorkruiste in één oogenblik een reeks van gedachten zijn hoofd.

Wat zou hij met die centen doen?

«Leg ze in de lâ, of geef ze aan vader of moeder,» zei een zachte stem in hem.

«Steek ze in je zak, en zeg er niemand iets van, dan kan

je ook eens wat lekkers koopen, » sprak de reus daarbinnen
« Neen, Gerard; dat zou niet goed zijn, » vermaande de zachte stem.

« Kom, wat! Je vindt ze immers, » zei daarop de reus.

« Doe het niet, Gerard, » vermaande de vriendelijke stem nogmaals.

« Ja, doe het wel! » hernam de reus, nu zoo hard en gebiedend dat hij de zachte stem geheel overschreeuwde, en Gerard tegen wil en dank naar hem luisterde.

Arme Gerard! Had hij maar niet nagelaten den Heere te bidden om hulp en kracht in den strijd, dan ware hij nu niet zoo geheel in de macht van zijn vijand gekomen; dan had die booze reus niet zulk een groote overwinning op hem behaald.

Of was Mientje er tenminste maar bij, om hem te herinneren dat de Heere het zag; mogelijk zou dat hem nog tot andere gedachten brengen.

Toen Gerard de centen in zijn zak had laten glijden, keek hij gejaagd om zich heen, en ging toen met een kloppend hart naar binnen, waar vrouw Jansen zat, met het kleintje op den schoot, 't welk zoo hevig te keer ging, dat zij haar zootje niet eens hoorde binnen komen.

« Dag moeder, » zei Gerard.

« Dag Gerard. Is het al zoo laat? » vroeg vrouw Jansen, zonder hem aan te zien.

« Ja moeder, » was 't antwoord. « Is vader niet hier? » liet hij er terstond op volgen, terwijl hij angstig het vertrek rondzag. Als vader nu toch eens in zijn werkplaats was, hier of daar in een hoekje, en alles gezien had? Zoo sprak zijn geweten, ofschoon zijn verstand hem zeide dat het onmogelijk was, want het kamertje was zoo klein, dat men er niet zijn kon zonder opgemerkt te worden.

« Vader is juist even de deur uit, » hernam moeder; « hij is een paar laarzen weg gaan brengen met Mientje. Maar, jongen, hoe kom je aan zoo'n kleur? Heb je zoo hard geloopt? »

« Een kleur, moeder? Hard geloopt? Ik? » herhaalde Gerard bedremmeld.

Vrouw Jansen was evenwel te veel met haar kleintje bezig, om Gerards verlegenheid op te merken, en daar hij vreesde dat moeder hem misschien nog meer zou vragen, maakte hij van die gelegenheid gebruik om zoo spoedig mogelijk de kamer uit te komen.

Hij was echter niets op zijn gemak. Hij ging naar buiten om met zijn buurjongens te spelen, maar toen hij hen zag, had hij er geen lust meer in en liep ze stil voorbij. Toen hij zijn vader in de verte zag aankomen, durfde hij hem niet tegemoet gaan zooals anders. 't Was of hij lood in plaats van centen in den zak had, waardoor hem het loopen bemoeilijkt werd; en 't ergste van alles was die zachte stem, die hem gedurig vervolgde: «Gerard, die centen zijn niet van u, maar van vader; als ge ze houdt, zijt ge een dief.»

«Maar waarom?» zoo redeneerde Gerard er tegen in. «Ik heb ze immers gevonden, en ik weet niet eens zeker of ze van vader zijn.»

Maar eigenlijk wist Gerard dit wel. Had hij dan 's middags dien man niet gezien in vaders kamertje, en had hij hem niet hooren zeggen: «Baas Jansen, ik kom je de laarzen betalen, die je voor me gelapt hebt. Je zult er toch wel mee tevreden zijn dat ik mijn schuld maar met centen afdoe; ik zit op 't oogenblik dikker in mijn koper dan in mijn zilver.»

«Ga je gang, vriend!» had vader daarop geantwoord. «Koperen munt is ook gangbaar, en veel kleintjes maken een groote.» Toen had hij den man het geld zien neertellen; maar wat er verder gebeurd was, wist hij niet, omdat hij toen juist naar school was gegaan. 't Was zeer waarschijnlijk dat vader, bij 't opstrijken van al die centen, er een paar had laten vallen. Van Gerard waren ze in geen geval, dus bestond er ook geen reden dat hij ze voor zich mocht behouden.

«Kom, ik moest ze maar aan vader brengen,» dacht hij.

«Maar dan kan je er niets voor koopen,» sprak de stem van den boozen reus.

Besluiteloos trad hij het kamertje binnen waar zijn vader weer zat te werken, en juist hoorde hij deze tot Mientje zeggen:

«Mien, ik geloof dat er van middag een paar centen gevallen zijn bij het tafeltje; kijk eens of je ze ook vindt.»

Terstond ging Mientje aan het zoeken.

«Kom, Gerard,» fluisterde de vriendelijke stem, «haal ze nu maar dadelijk voor den dag, en zeg dat gij ze gevonden hebt.»

«Ben je mal, jongen? Zeg maar niets en houd ze toch,» sprak de verleider.

Terwijl Mientje druk aan het zoeken was, werd er alzo in Gerards hart een hevige strijd gevoerd tusschen goed en kwaad. Reeds stond hij met de hand in den zak, gereed ze er ieder

oogenblik uit te halen maar hoe langer hij er mee wachtte, hoe moeilijker het hem viel.

«Had ik het nu maar ineens gedaan,» dacht hij. «Nu het zoolang geduurd heeft, zal vader merken dat ik plan had ze te houden, en dat zou ik niet graag willen.»

«Va, ik zie de centen niet,» zei Mientje eindelijk. «Kom, Gee, help ook eens zoeken!»

«Ik bedank je!» zei Gerard, en liep haastig naar buiten. Arme Gerard! Dat was een nieuwe nederlaag.

Mientje keek haar broertje verwonderd na. Zoo onvriendelijk was hij anders nooit tegen haar. Zij dacht er evenwel niet lang over na, en ging weer dapper aan 't zoeken.

«Va, ik zie ze heusch niet,» zei ze na een poosje; «er ligt hier alleen maar een koperen knoop.»

«Zoek maar niet langer, poesje,» antwoordde Jansen. «Ze zullen wel terecht komen. Misschien was het die knoop, dien ik heb hooren vallen.»

Hiermee was de zaak afgelopen, maar niet voor Gerard; want het duurde nog lang eer hij weer wat op zijn gemak kon komen, en hij schrikte zoo dikwijls iemand hem aansprak. Eindelijk deed hij zijn best om het maar te vergeten, en de ondeugende reus hielp hem hierin. «Kom,» zoo liet hij zich hooren, «'t is de moeite niet waard er zoo lang over te denken. 't Zijn immers maar twee centen! Die zullen vader toch waarlijk niet arm maken, en gij kunt er nog eens voor smullen. Hij weet misschien niet eens zeker of ze gevallen zijn; hij zal dus nooit te weten komen dat gij ze hebt.»

«Ja maar,» vroeg Gerard, «ben ik dan geen dief?»

«Een dief?» antwoordde de verleider. «'t Zijn immers maar twee centen! Als het nu nog eens guldens waren, dat zou wat anders zijn; dan zou ik ook zeggen: doe het niet.»

«Ja, 't is eigenlijk waar,» dacht Gerard; «'t is maar een kleinigheid. Weet je wat? Ik zal ze maar houden. — Wat zou ik er voor koopen? Drop, of brokken, of appelen? Neen, een appel heb ik gisteren pas gehad. Nu, ik zal nog wel eens zien. — Wat zal die Piet kijken, als ik hem de twee centen laat zien. Nu zal ik hem toonen dat mijn vader niet arm is! Jongen ja; ik houd ze; al was het maar alleen daarvoor!» En schijnbaar gerust bracht Gerard het overige van den dag door.

Maar schijnvrede is geen vrede.

Gerard was altijd gewoon in 't donker te slapen, zonder ooit

bang te zijn; maar toen moeder dien avond met het licht naar beneden ging, werd hij angstig. Eerst had hij vergeten te bidden, zoodat moeder er hem aan herinneren moest, en toen hij op zijn knieën lag, wilde er bijna geen woord uit hem komen. 't Duurde ook lang eer hij sliep. Telkens meende hij die zachte stem te hooren, die hem zoo getrouw had aangeraden om te doen wat goed was, maar naar welke hij niet geluisterd had, en die hem nu zoo droevig toeriep: «Gerard, ge hebt kwaad gedaan!»

Eindelijk sliep hij toch in; maar 't was toch geen rustige slaap. Hij deed niets dan droomen; nu eens van centen die in guldens, en van guldens die in centen veranderden; dan weder van brokken die bitter, en van appelen die rot waren. Hij was blij toen hij ontwaakte en, zijn oogen openende, het daglicht zag; en tot moeders niet geringe verwondering, was hij dien morgen wel een uur vroeger dan naar gewoonte beneden.

«Ik zal nog maar niets koopen,» dacht hij, toen hij, op weg naar school, langs het snoepwinkeltje ging; «eerst moet Piet ze zien;» maar toen hij goed en wel naast hem gezeten was, durfde hij ze niet tevoorschijn halen, uit vrees dat Piet vragen zou of hij ze ook gestolen had, en dan zou hij stellig een kleur krijgen.

Ook kon hij er niet eenmaal met genoeg en aan denken, welk een goed nieuws hij zijn ouders straks te vertellen zou hebben, namelijk dat hij heden verhoogd en de eerste van zijn klasse geworden was.

«Wat kunnen zoo'n paar akelige centen het iemand toch benauwd maken,» zei Gerard in zichzelf; «ik wil ze niet langer hebben. Ik durf ze vader zelfs niet teruggeven, want dan moet ik natuurlijk zeggen hoe ik er aan kom, en waarom ik Mien zoo heb laten zoeken; maar daar weet ik wel iets op. Als vader niet in het kamertje is, zal ik ze maar ergens neergooien, dan zal hij denken dat Mientje niet goed gezocht heeft.»

Doch dat was mis.

Wel was vader niet in 't kamertje, maar moeder was er, en wel om het de wekelijksche schoonmaakbeurt te geven. Nu, als moeder aan 't werk was, dit wist Gerard wel, bleef er geen hoekje of gaatje onaangeroerd; en zij zou het zeker al zeer wonderlijk vinden, als na den schoonmaak, die twee centen er nog lagen. Die kans was dus verkeken.

Had ons knaapje zijn goeden ouders nu maar gezegd wat hem op het hart lag; had hij maar schuld beleden en vergeving

gevraagd; zij zouden hem die zoo gaarne geschonken hebben. Hij had tot nog toe immers altijd een plaats gevonden aan hun hart, al was hij ook nog zoo ondeugend geweest. Hoe gaarne zouden ze hem weer op den goeden weg geholpen, en vermaand hebben om met vernieuwde kracht zijn ouden vijand te bestrijden. Maar valsche schaamte weerhield hem, en zoo bleef hij alleen den last torsen, die hem hoe langer hoe zwaarder begon te vallen.

«Gerard, we moeten samen eens praten!» zei onze schoenmaker onder 't eten opeens tot zijn kleinen jongen.

Deze woorden gaven Gerard een electricischen schok. «Daar zal je 't hebben,» dacht hij. 't Was of hij van binnen iets voelde, dat hem naar de keel schoot; want hij kon slechts met moeite zeggen: «Ja, vader,» en durfde daarbij zijn vader nauwelijks aanzien.

«Nu, schrik maar niet,» hervatte Jansen lachend. »'t Is zoo erg niet wat ik met je bespreken wilde.»

Gerard was door vaders vriendelijken blik en vroolijken toon weer spoedig gerustgesteld, en zag hem nu nieuwsgierig aan.

«Ik ben zoo blij, mijn jongen,» vervolgde Jansen, «dat je deze maand op school zoo goed hebt opgepast. De eerste van je klasse! Wel, wel! Dat is, geloof ik, nog nooit gebeurd; is het wel?»

«Neen, vader! Nooit!» antwoordde Gerard met vuur. «Een heelen tijd geleden ben ik nog eens nommer twee geweest; weet u wel? Maar één nog nooit!»

«Nu, ik ben er inderdaad over in mijn schik,» hernam vader, terwijl hij zijn jongen vergenoegd aanzag. «En wil ik je nu eens zeggen waarover ik daareven zat te denken, toen ik je zoo deed schrikken? Ik dacht: nu zou ik mijn ventje toch ook graag eens een pleziertje doen. Je weet wel dat we er laatst over spraken, wat je wel voor je verjaardag zoudt willen hebben. Maar, jongen, die verjaardag blijft nog zoo lang uit, daarom dacht ik: Ik moest hem nu maar vast wat geven voor het goede leeren. — Hoe denkt moeder daar over?»

Moeder vond het best, dat kon men wel aan haar gezicht zien. Het deed haar ook groot genoegen, dat haar zoontje zoo veel plaatsen verhoogd was, en wel voornamelijk omdat hij nu meteen niet langer naast Piet Haller zat, dien zij geen goed gezelschap voor hem vond. Zij zeide dan ook, zonder zich een oogenblik te bedenken:»

«Nu, ik voor mij vind het wat goed.

«En keurt Gerard mijn plan ook goed?» vroeg vader.

Men had den knaap slechts aan te zien om het antwoord te raden. Zijn gelaat was onder de toespraak zijns vaders hoe langer hoe meer opgehelderd en straalde van vreugde, toen hij antwoordde:

«Ja, vader; alsjeblijft, vader.»

«En wat zal het dan zijn?» vroeg Jansen verder. «Hoe denk je nog over een mooien griftenkoker? Of heb je liever wat anders? je moogt kiezen.»

«Ik zou liever een bouwdoos hebben, vader.»

«Een bouwdoos? Goed; dat blijft dus afgesproken. De nieuwe laarzen van Juffrouw M. komen vóór den avond nog klaar. Die zullen we dan samen thuis brengen; ik moet ook nog leêr koopen, en dan gaan we meteen op een bouwdoos uit.»

Wat was het knaapje gelukkig! In gedachten was hij reeds bezig om met Mientje een mooi huis van de blokjes te bouwen, met gekleurde vensters er in. Hij was zoo blij, dat hij er geheel door vergat dat hem iets zwaars, iets onaangenaams op het hart lag, en verlangde nu maar naar het oogenblik, dat vader zijn schootsvel afdoen en met hem op weg gaan zou.

't Was nog geen zes geslagen, toen onze schoenmaker de laarzen voor Juffrouw M. bestemd, kant en klaar voor zijn vrouw op de tafel zette, ten einde ze eerst nog eens door haar te doen bewonderen; want, zooals we weten, nieuw werk behoorde tot de zeldzaamheden.

«Ik moet zeggen dat ze er keurig uitzien,» zei vrouw Jansen, terwijl zij de laarzen om en om draaide, en met haar hand over de gladde, witte zolen streek. «'t Is toch echt jammer dat ge altijd maar lappen moet; ge zoudt zoo goed in staat zijn om een paar fijne dameslaarsjes te maken als de grootste schoenmaker uit de stad; en er zit, dunkt mij, ook vrij wat meer verdienen op.»

«Ho, ho, vrouwtje! We zullen ons maar laag bij den weg houden. Daarbij, voor fijne dameslaarsjes is fijn leer noodig, en het leer is duur. Als Juffrouw M. mij de laarzen dadelijk betaalt, kan ik weer wat opdoen; ik heb haast geen snippertje meer. Wacht, ik zal mijn lã eens even leeg maken, dan kom ik zeker geen geld te kort.»

Dit zeggende ging Jansen zijn werkplaats binnen. Gerard volgde zijn vader, en zag hoe hij de la van de tafel opende en het zich daarin bevindende geld in zijn beurs bergde. Op dit gezicht

voelde hij weer zoo iets naar boven komen, doch hij deed zijn best om alle verontrustende gedachten van zich te zetten, opdat zijn vermaak er niet door bedorven zou worden. Na eenige vergeefsche pogingen gelukte het hem, en vroolijk babbelend stapte hij naast zijn vader voort, tot zij aan het huis kwamen waar de laarzen moesten bezorgd worden. Maar ongelukkig was de juffrouw zelf niet tehuis, en bij gevolg kon Jansen niet terstond geld ontvangen.

«Jongen, dat valt niet mee,» zei hij tot Gerard; «ik had er half op gerekend. 't Is maar goed dat ik nog wat bij mij heb gestoken, want leer moet ik hebben, al is het maar een klein stukje, anders kan ik morgen niet werken.»

Weer ging het straat uit, straat in, tot ook deze boodschap verricht was; en toen naar den speelgoedwinkel.

«Gee, ik denk dat mijn beurs het nog net halen zal,» sprak Jansen, toen hij den inhoud nog eens natelde, «en dan komt vader arm thuis.»

«Neen, neen,» lachte Gerard; «dat weet ik wel beter. Juffrouw M. moet u toch de laarzen nog betalen; en als u morgen weer werkt, verdient u weer ander geld.»

Zoo sprekende waren zij den speelgoedwinkel genaderd. Eerst eens voor de ramen gekeken, en toen naar binnen. Daar werden de bouwdozen voor den dag gehaald; een heele stapel. Zij waren er in drieërlei grootten. Het grootste soort was wel mooi, maar liep te hoog in prijs, dat kon dus niet lijden; het kleinste was ook aardig, maar daar waren geen gekleurde venstertjes bij; het middensoort, dat was een flinke doos, die mocht Gerard hebben. Zijn ooggen schitterden van vreugde, toen de winkelier hem het begeerde voorwerp netjes in een papier gewikkeld overgaf, terwijl vader zijn beurs te voorschijn bracht.

Laatstgenoemde zag er evenwel minder verheugd uit dan zijn zootje, want toen hij alles wat er in was op de toonbank had neergelegd, bleek het dat er nog zes centen te weinig waren.

«Zoo, dat is leelijker,» zei Jansen. «Wacht, misschien heb ik nog wel wat.»

Daarop zocht hij zijn broekzakken na. Ja daar zaten nog drie centen in; toen zijn beide vestzakjes, daar vond hij er ook nog een. «Nu nog maar twee; dan zijn we er;» maar hoe diep hij nogmaals in zijn zakken graafde, de handen kwamen er leeg uit.

«Dat is jammer,» sprak hij teleurgesteld. «Wat nu gedaan?»

De weinig voorkomende winkelier scheen er ook geen raad

op te weten; althans hij bood den kooper niet aan, het ontbrekende te goed te houden; maar, al had de man het ook willen doen, zou dit de zaak toch niet veranderd hebben. Onze schoenmaker hield nu eenmaal niet van het woord: «borgen.» Bij hem gold de regel: Waar geen geld voor is, moet niet gekocht worden, al is het ook slechts ter waarde van een cent,» en dien regel had hij sedert den eersten dag van zijn huwelijk in eere gehouden; vandaar dat Jansen noch zijn vrouw ooit bij iemand in de schuld stonden. Hoe anderen over die zaak dachten, daar vroeg hij niet naar; en al had men hem zelf ook maanden op zijn lappeld. laten wachten, hij zou het er den menschen nooit lastig om gemaakt hebben.

«Hoor eens, mijn jongen,» zei hij eindelijk, «het spijt mij verschrikkelijk, maar de doos kunnen wij nu niet nemen. Wil je de kleine hebben, of liever wachten tot de twee centen er bij kunnen?»

Gerards vroolijk gelaat veranderde eensklaps op het hooren dezer woorden, en zijn lip hing bijna over het derde knoopsgat. Had hij nu die twee centen, die onder de tafel lagen, maar aan vader gegeven, dan zou deze er nu nog twee meer bij zich hebben, en alles ware in orde. Reeds was hij op het punt om te zeggen: «Vader, ik heb er nog twee in mijn zak, maar dan zou vader zeker vragen vanwaar hij die had, en dan moest hij 't natuurlijk vertellen, want er om jokken wilde hij niet. Als hij nu nog maar met vader alleen was geweest; maar in dien winkel, daar die vreemde man bij stond; neen, dat ging toch niet.

Intnsschen moest hij van twee kwade dingen 't beste kiezen. Wat zou hij doen? De kleine doos nemen? Maar daar waren minder blokjes in, en geen gekleurde glazen venstertjes. Dan maar wachten; maar hij had zoo vast gehoopt er dien zelfden avond nog wat mee te spelen. En wat zou kleine Mien een spijt hebben. Hij had moeder nog al gevraagd, haar te laten opblijven tot hij thuis kwam, om het moois dadelijk te kunnen zien. Het een stond hem al even weinig aan als het ander, evenwel vond hij 't laatste nog maar 't beste; en toen vader zijn besluit vernomen had, verlieten zij den winkel, terwijl de winkelier beloofde de doos voor hem te zullen bewaren.

Dat was toch hard voor Gerard, met leege handen naar huis te moeten gaan, en zelf de centen in den zak te hebben, die hem den gewenschten schat op 't eigen oogenblik zouden kunnen verschaffen. Maar het was zijn eigen schuld.

Buiten gekomen trachtte zijn vader hem zoo veel mogelijk te troosten. De goede man had er zelf leed van.

«'t Spijt me erg voor je, jongenlief,» zoo begon hij, «maar ik kan het thans niet verhelpen. Dat Juffrouw M. nu ook juist niet thuis is; zij betaalt mij anders het werk altijd dadelijk. En het leer had ik ook hoog noodig; ik had zelfs geen stukje minder kunnen nemen. Nu, je moet maar denken: Wat in het vat is, zuurt niet. Je zult die doos van me hebben, dat weet je, al is het dan een paar dagen later. Van avond wordt het te laat om zoo'n eind terug te gaan, en morgen is het Zondag; we zullen dus maar op Maandag hopen; ik denk dat het geduld van mijn kleinen jongen die proef wel zal kunnen doorstaan; is het zoo niet?»

In den regel bleef Gerard niet lang pruiln, als hij zijn zin niet kon krijgen, doch nu wilde zijn opgeruimdheid maar niet terugkeeren, hoe vader ook praatte. 't Was echter niet zoozeer dit uitstel, dat hem zoo verdrietig maakte, als wel de bewustheid, dat hij er zelf de oorzaak van was. Wat al onrust hadden die paar centen hem reeds berokkend, en van welk genoegen beroofden ze hem nu! Wel tienmaal lag 't hem op de tong alles maar aan vader te vertellen; doch zoo dikwijls hij beginnen wilde, werden de woorden als 't ware teruggedrongen.

«Neen; ik durf niet,» dacht hij; «vader zal het zoo ondeugend van mij vinden dat ik ze niet terstond heb teruggegeven. Ach, die akelige centen! Had ik ze maar nooit gezien!»

Misschien zullen sommige kinderen er zich over verwonderen dat een paar centen, een kleinigheid, zooals men wel eens hoort zeggen, het den armen jongen zoo benauwd maakten. Maar oneerlijkheid, hoe gering ook, is in Gods oogen geen kleinigheid, en in den grond van de zaak was zij dit ook voor Gerard niet, ofschoon hij het zich gedurig wijs wilde maken. Zooals wij weten, beijverden Gerards ouders zich om hunne kinderen op te voeden in de vreeze des Heeren. Zij zelve gingen hen voor in het goede en leerden hun het kwade te schuwen; en tot nog toe waren hunne lessen voor geen der kinderen geheel verloren gegaan. Ook Gerard wist dat men niets mag nemen wat ons niet toekomt, en had dit ook nog nooit gedaan, tot op het oogenblik dat hij, door zijn snoepzucht verleid, de hand naar die twee centen had uitgestoken.

Maar zijn geweten liet hem daarover niet met rust, en herinnerde hem gedurig dat hij kwaad had gedaan, en schuld moest

belijden. Telkens was hij op het punt om naar die goede stem te luisteren, maar er was ook iets in hem, dat er hem even dikwijls van terughield; en vandaar die voortdurende onrust in dat kleine hart.

«Ik wil die akelige centen niet langer hebben,» sprak hij in zichzelf, alsof de centen het helpen konden; «ik denk dat ik nooit meer zoo vroolijk zal kunnen zijn als vroeger, zoolang ik ze houd. Zoodra ik kan, zal ik ze in vaders la leggen.»

Maar, o wee! Daar viel het hem in dat vader, vóór hij uitgegaan was, al het geld uit de lade genomen had; wat zou hij dus wel zeggen, als hij er nu opeens weer twee centen in vond; dan moest het uitkomen, verbeelde hij zich.

Met een bezwaard hart ging Gerard dien avond ter ruste, en met een bezwaard hart stond hij den volgenden morgen op. Toch ging de dag aangenamer voorbij, dan hij gedacht had. 's Morgens nam vader hem mee naar de kerk, en na kerktijd kwam tante Leen hem en Mientje halen, zooals zij wel meer deed, en hield hen den ganschen dag bij zich, zoodat Gerard zijn bouwdoos in 't geheel niet miste, en ook bijna geen oogenblikje aan de centen dacht, die nog altijd in zijn daagschen broekzak begraven lagen, en 's Maandags morgens den tocht naar school weer medemaakten.

't Was dien morgen wat laat geworden, en Gerard liep zoo hard hij kon, tot hij, dicht bij het schoolgebouw, eenige zijner makkers zag, die nog rustig aan 't knikkeren waren.

«Zoo, zijn die nog aan 't spelen?» dacht hij. «Dan kom ik gelukkig nog vroeg genoeg. Onze klok gaat zeker vóór.»

«Gerard! doe je nog even mee?» riep een uit het troepje, die hem zag aankomen.

«Neen!» schreeuwde Piet Haller, die er ook bij stond; «Laat dien kalen bedelaar er maar buiten!»

«Waarom is hij een kale bedelaar?» vroeg een ander, die Gerard wel lijden mocht.

«Wel, omdat hij nooit een cent op zak heeft,» antwoordde Piet met een spottenden lach.

«Dat wou je wel!» riep Gerard, en tegelijkertijd stak hij de hand in den zak, en haalde er de twee centen uit, die hij met een zegevierend gelaat, ten aanschouwe van al de omstanders, naast elkander op de vlakke hand hield.

«Nooit een cent op zak? Dat wou je wel! Nu heb ik er twee, zie je?»



Piet stond eerst een beetje vreemd te kijken, maar terwijl hij bezig was naar eenig beleedigend antwoord te zoeken, lieten de negen klokslagen zich hooren, die de schooljeugd naar binnen riepen en alzoo een einde maakten aan dit weinig aangenaam gesprek.

«Nu ben ik toch blij dat ik ze bij mij had,» dacht Gerard. «Nu kan hij toch zien dat vader ook nog wel een paar centen te missen heeft, als hij ze mij geven wil. Had ik ze maar eerlijk gekregen want zóo heb ik er toch geen plezier van.»

Toen de schooltijd dien morgen geëindigd was, en Gerard met zijn tasch op den rug den weg naar huis insloeg, hoorde hij, kort achter zich, voetstappen en omziende bemerkte hij Piet Haller. Deze zag hem vriendelijker aan dan hij in verscheidene dagen gedaan had, en zeide half luid tot hem:

«Zeg, Gerard, willen we weer goede vrienden worden?»

Gerard zag den spreker half verwonderd, half ongeloovig aan en had, toen deze zijn vraag herhaalde, in 't eerst grooten lust «neen» te zeggen; maar daar herinnerde hij zich moeders woorden, dat men op niemand kwaad mag zijn, en, wat nog luider sprak, zoo menig lekker beetje waaraan hij zich, door tusshenkomst van Piet zoo dikwijls vergast had; en zonder zich verder te bedenken, antwoordde hij:

«Och ja; dat is goed.»

Het antwoord scheen Piet mee te vallen. Hij ging dadelijk aan 't praten over verschillende onderwerpen, en kwam ten laatste met de belangrijkste vraag voor den dag, de eenige oorzaak van al zijn vriendelijkheid: «Zeg eens, Gerard, van wien heb je die centen?»

«Ze zijn van vader,» antwoordde Gerard, zich zooveel mogelijk aan de waarheid houdende.

Piet meende uit dit antwoord te moeten opmaken, dat hij ze van zijn vader gekregen had, en liet er terstond op volgen:

«Wat ga je er voor koopen?»

«Ik weet het nog niet,» antwoordde Gerard.

Daarop begon Piet verscheidene dingen op te noemen; het een al aanlokkelijker dan het ander; doch Gerard sloeg elk voorstel af, omdat hij maar niet besluiten kon de centen te versnoepen, daar hij meer en meer gevoelde, dat dit toch geheel tegen den wil zijner ouders was. Daarvan zeide hij Piet echter niets.

«Wil ik je eens wat zeggen, Piet?» sprak hij eindelijk op zijn gewonen openhartigen toon.

«Ja, zeg op maar.»

«Moeder zegt dat ik niet kwaad op je mag zijn, maar zij heeft toch niet graag dat ik met je omga.»

«Waarom niet?» vroeg Piet, die minder eergevoel had dan zijn vriendje.

«Omdat je altijd snoept. Moeder is bang dat ik het ook zal leeren.»

«O, je behoeft het niet meer te leeren; je doet het net zoo goed als ik, als je maar wat meer hadt om te snoepen.»

«Ja, dat weet ik wel, maar ik heb toch al dikwijls mijn best gedaan om het te laten.»

«Waarom? Is dat dan zoo erg om graag wat lekkers te hebben?»

«Ja; vader en moeder zeggen dat snoepen heel verkeerd is en als men begint met snoepen licht kan eindigen...»

Met stelen, wilde hij er bijvoegen; maar de woorden bleven hem in de keel steken. Dat dit leelijke woord geheel op hem van toepassing was, had hij wel geweten, maar nog niet zoo gevoeld als thans. Hij schrikte er zelf van, en deed zijn best om spoedig aan iets anders te denken.

Piet scheen de zaak zoo ernstig niet op te nemen. Hij bemerkte niet eens, dat Gerard in zijn woorden was blijven steken. Ook vermoedde hij natuurlijk niet wat er in diens hart omging; maar hij zag toch wel dat zijn vriendje vooreerst geen plan had de centen naar het snoepwinkeltje te brengen.

«Ik wou dat hij ze mij maar gaf,» dacht hij: «'k heb net zoo'n trek in een lekkeren eierkoek. Wacht, ik zal er wel wat op verzinnen!»

Baas Jansen had toch wel gelijk: Een snoeper heeft nooit genoeg.

Nadat de vriendschap dus opnieuw was aangeknoopt, namen de beide knapen, op den hoek van de H... steeg, afscheid van elkander. «Nu tot van middag!» klonk het van weerskanten; en beiden sloegen den weg naar hun eigen woning in, om de vragende maag te vullen, zoo goed, of, wat waarschijnlijker was, nog beter dan zij het dien morgen hun hoofd gedaan hadden.

Terwijl Gerard voor het oogenblik slechts met deze éene gedachte vervuld was, peinsde Piet nog altijd over iets anders, en wel hoe hij 't best de twee centen uit Gerards zak in den zijnen kon doen overgaan. Eindelijk scheen hij er toch iets op gevonden te hebben.

«Jongens, Ja! dat is een goede inval!» sprak hij in zichzelf;

«en vader ook net niet in den winkel! Ik had het niet beter kunnen treffen.»

Daarop trad hij in plaats van recht den gang door te gaan, eerst even den winkel binnen, wierp een vluchtigen blik in 't rond, en sloop toen op zijn teenen achter de toonbank, tot dicht bij 't raam, waar hij van een der planken een klein voorwerp nam, dat hij behendig in den zak stak. Even stil als hij er was ingekomen verliet hij daarna den winkel weer, en ging fluitend naar binnen, waar hij zijn ouders vond, die hij vroolijk groette, net of er niets gebeurd was.

Dit was dan de tweede dief dien dat tweetal centen, of liever de snoepzucht maakte.

Tegen twee uur stond Piet onzen Gerard weer op te wachten, op denzelfden hoek waar zij elkander straks verlaten hadden.

«Ik dacht dat je al voorbij zoudt zijn, Gerard,» zoo begon hij; «weet je wel dat het haast twee uur is?»

«Ja, ik weet het!» antwoordde Gerard, bijkans buiten adem door het harde loopen. «'t Is zoo laat geworden omdat ik met vader uit geweest ben. We zijn wat wezen koopen. Raad eens wat?»

«Wat? Wel hoe zou ik het weten; er is zooveel dat men koopen kan.»

«Wil ik het eens zeggen? Een mooie bouwdoos; omdat ik nommer één van onze klasse ben geworden. Ik had haar Zaterdag reeds kunnen hebben, maar.... maar toen kon het niet. Zoodra ik thuis kom, ga ik een groot kasteel bouwen, met gekleurde ramen. Hoe aardig, he?»

«Och, ik vind er niets aardigs meer aan; ik heb immers al zooveel bouwdoozen gehad. Maar wil ik je eens iets aardigs laten zien?»

Dit zeggende haalde Piet het bewuste voorwerp uit den zak, dat hij stil uit zijns vaders winkel had weggenomen. Het was een smal, plat rolletje papier, eenige malen heen en weer gevouwen, welke vouwen met een dun touwtje bij elkander gehouden werden.

«Wat is dat voor een ding?» vroeg Gerard.

«Dat heet een zevenklapper,» antwoordde Piet. «Men zou zeggen dat het niets dan papier is; maar van binnen zit er kruit in, en als men dat nu op den grond legt, en aan dit puntje aansteekt, gaat het kruit in brand; dat geeft dan telkens een knal, en er vliegen een menigte vonken uit; o, zoo aardig!»

«Is dat dus vuurwerk?» vroeg Gerard nieuwsgierig.

«Ja, zoo iets,» verzekerde Piet. «Zou je het graag hebben?»

«Ik wel,» sprak Gerard, terwijl hij er de hand reeds naar uitstak.

«Ja maar;» zei Piet, die de zijne inmiddels terugtrok; «dat gaat zoo niet; ik kan je zoo iets niet voor niemandal geven. Als je 't hebben wil, moet je 't van me koopen, zie je.»

«Kooopen? Neen, dat doe ik niet.»

«Waarom niet? Zoo'n ding is niet duur. Mijn vader verkoopt ze altijd voor drie centen, maar ik ben met twee tevreden, omdat je mijn vriendje bent. Je hebt immers nog twee centen?»

Helaas, ja; Gerard had ze nog.

Hij liep een oogenblik in beraad.

«Wat zou ik doen?» dacht hij. «Bij vader durf ik met die centen niet meer aankomen; ik heb ze al zoo lang. Versnoepen wil ik ze toch maar niet; moeder heeft er mij pas weer tegen gewaarschuwd, en langer bij me houden wil ik ze ook niet, want die nare dingen doen mij telkens schrikken als ik ze in mijn zak voel. 'k Was van middag weer bang dat moeder ze vinden zou, toen ik haar mijn broek moest geven om er een knoop aan te naaien. Als ik er dat ding voor koop, ben ik ze kwijt, en heb ze toch niet versnoept.»

Daar speelde de groote klok twee uur.

«Nu, hoe is 't?» vroeg Piet. «Hebben? Ja of neen? Anders verkoopt ik het aan Jan Snoek, die naast mij zit; die heeft het graag,» voegde hij er op onverschilligen toon bij.

Er bleef Gerard niet veel tijd meer over om zich te bedenken.

«Nu, voor 't laatst; hoe wil je?» vroeg Piet, toen zij de school binnentraden.

«Ik doe het!» riep Gerard haastig; haalde toen de twee centen uit zijn zak, en stopte ze in Piet Hallers hand; terwijl hij daarvoor den zevenklapper in ruil ontving, dien hij in een papiertje frommelde, en in zijn tasch bergde.

«Ik zal vader maar vragen om hem voor mij af te steken,» sprak hij in zichzelf, «want ik heb zoo iets nog nooit gedaan, en ik heb wel eens gehoord dat kruut zulk gevaarlijk goedje is. Ach, neen; dat kan ook al weer niet! Ik mag toch niet zeggen dat ik hem van Piet gekregen heb, want ik heb hem gekocht; en als ik van koopen spreek, zal vader natuurlijk vragen hoe ik aan het geld kwam. Ach! het is toch recht akelig als vader en moeder niet alles weten mogen.»

Hier werd hij in zijn overpeinzingen gestoord door de stem van zijn meester, die hem tot opletten riep; en deze vermaning was dien middag meer dan eens noodig. Ons knaapje dacht slechts aan klappers en bouwdoozen, en zag zelfs, in zijn verbeelding, een groot kasteel, dat door een buskruitontploffing in de lucht sprong, waardoor hij zoozeer in de war werd gebracht, dat hij van de zes sommen er wel drie fout maakte, en meester hem zeide, dat hij, als nommer één, wel wat beter had mogen rekenen.

VI.

ACH! DIE TWEE CENTEN!

Nimmer hadden een paar uren Gerard zoo lang toegeschenen als dien middag, en nog nooit had hij zoo naar het einde van den schooltijd verlangd.

Hij was echter de eenige niet. Ook kleine Mien verbeidde met ongeduld het oogenblik, waarop haar broertje zou thuis-komen. Het laatste half uur begon ze zich zelfs te vervelen, wat maar zelden gebeurde; maar wachten doet den tijd lang vallen; en daarbij was vader niet thuis, 't kleine broertje sliep, en moeder was druk aan het strijken. Eindelijk hoorde zij het vier uur slaan. «Nu zal Gerard wel gauw hier zijn,» dacht ze, en wilde reeds naar buiten loopen om hem te zien aankomen; doch daar moeder dit niet gaarne had, omdat het aan de deur zoo koud en tochtig voor haar was, besloot ze maar binnen te blijven, en liever eens door 't raam van vaders kamertje te gaan kijken.

Toen zij daar eenige minuten gestaan had, het kleine neusje plat tegen de ruit gedrukt, om zoo ver mogelijk te kunnen zien, hoorde zij in de verte haastige stappen, en kort daarop ver-toonde zich Gerards frisch gelaat.

Zoodra hij den voet in huis had gezet, liep het kleine meisje hem tegemoet.

«Gerard, gaan we nu het kasteel bouwen?» waren haar eerste woorden.

«Ja, Mien! dadelijk. Ik heb wat moois ook voor je meegebracht; een gouden griffel, die ik van een jongen gekregen heb. 't Is wel wat kort, maar je kunt het nog best in je handjes houden, die zijn toch ook maar klein. Ik zal er straks een mooi puntje aan slijpen.»

Terwijl hij in zijn tasch naar het griftje zocht, kwam hem de zevenklapper in handen.

«Wacht, dat ding zal ik maar bij me houden,» dacht hij; «dat is toch altijd beter. Kon ik er maar met Mientje samen de pret van hebben; maar dat gaat niet; dat kleintje vertelt alles. Ha! daar heb ik het griftje. Ziedaar, Mien! Is het niet mooi?»

«Ja, heel mooi,» zei Mientje. «En wat heb je in die andere hand?»

«O, dat is maar een oud papiertje,» antwoordde Gerard, op het papier wijzende, dat om den klapper gewikkeld was, doch zorgvuldig verzwijgende wat er inzat.

Mientje was met dit antwoord tevreden; zij bewonderde het blinkende griftje; en wilde terstond op Gerards lei probeeren of het schrijven kon.

«Kom maar hier, dan zal ik je de lei geven,» zei Gerard. «Ze ligt op de kast; maar ik kan er zoo niet bij,» en meteen greep hij een stoel, terwijl hij het papier met den klapper zoolang op de tafel neerlegde.

Op 't zelfde oogenblik hoorde hij zich door moeder roepen, en met de woorden: Ja, moeder! ik kom al! sprong hij van den stoel, gaf Mientje de lei, en haastte zich naar de keuken, waar vrouw Jansen was; terwijl hij door de haast vergat den klapper weg te nemen.

«Zoo, mijn jongen,» sprak moeder, «Ik ben blij dat je thuis bent. Ik had dit kannetje soep bij buurvrouw willen brengen, maar ik kan niet weg, omdat vader uit is. Nu moet gij het maar even voor mij doen. Zeg dat dit voor haar kindje is, en vraag eens hoe het met de kleine gaat.»

Gerard was een gewillige jongen als het er op aankwam iets voor vader of moeder te doen. In een wip was hij dan ook de deur uit, maar vóór hij nog bij buurvrouw op den stoep stond, herinnerde hij zich met schrik dat hij zijn klapper op de tafel had laten liggen.

Nu had hij geen oogenblik rust. Mientje zou er niet aankomen; zij was op haar manier te druk aan het schrijven; maar als moeder eens binnenkwam en dat papier vond en openmaakte! Hij zou gaarne met de kan in de hand terug zijn geloopen om het weg te nemen. Gelukkig kwam buurvrouw juist haar deur uit, en had hij het kannetje maar over te geven; in der haast vroeg hij nog naar het zieke kind; doch hij was zoo onrustig en gejaagd, dat hij zich nauwelijks den tijd gunde om naar het antwoord te luisteren, en toen zoo hard hij kon naar huis liep.

In het geheel was Gerard nog geen drie minuten weg geweest, en toch bleek dit korte tijdsverloop reeds lang genoeg om een onheil te weeg te brengen, 't welk het gezin van baas Jansen in de grootste smart dompelde.

Luistert slechts wat er gebeurd was.

Nadat Mientje met haar gouden griftje eenige halen en streepen gemaakt, en, zooals ze meende, al zeer mooi geschreven had, viel het haar in dat ze wel iets beters kon doen, terwijl Gerard even weg was.

«Ik zal de tafel wat leeg ruimen,» dacht ze; «want om een groot kasteel te bouwen hebben wij veel plaats noodig.»

Daarop schoof zij de lei ter zijde, legde een schaar en een paar klossen garen in moeders naaidoos, en bergde nog eenige andere dingen weg.

«Zie zoo,» sprak ze toen, «nu hebben we ruimte genoeg. Dat papier kan zeker ook wel weg; 't is toch maar een oud papiertje, zei Gerard; ik zal het maar in den kachel stoppen, dan zijn wij het kwijt;» en de daad bij het woord voegende, nam zij het papier met den klapper op, opende het deurtje van den kachel, wierp het er in, en was nog bezig naar de opstijgende vlam te kijken, toen Gerard de kamer binnen stormde.

In één oogopslag bemerkte hij dat het bewuste voorwerp van zijn plaats verdwenen was, en zijn zusje voor de geopende kachel ziende, vermoedde hij aanstonds wat er gaande was.

«Mien! Mien! Houd op! Houd op!» riep hij hevige ontsteld; doch 't was te laat. Reeds was het kruut aan het sissen en knallen, terwijl een menigte vonken, uit den geopenden kachel gejaagd, het verbijsterde kind om het lijf spatten. In een oogwenk had haar dunne schortje vlam gevat, en even spoedig deelde deze zich ook aan de overige kleertjes mede.

Gillend vloog Gerard de kamer uit om moeder te roepen, die op het ongewone geluid en het daarop gevolgde geschreeuw

harer kinderen kwam aanloopen zoo snel haar beenen haar dragen konden.

Dat was een vreeselijk schouwspel voor de arme moeder! Nog even tevoren was zij binnen geweest, en had toen gezien dat het kleintje rustig sliep en Mientje stil aan de tafel zat. Toen was zij nog even naar de keuken gegaan om iets te halen, en nu? . . . Daar stond haar lieveling, kermend van pijn, terwijl de vlammen rond haar speelden.

Als een radeloze rukte vrouw Jansen de dekens uit de wieg van het slapende kind, en sloeg ze Mientje om 't lijf, waardoor de vlam wel zeer spoedig gebluscht werd, doch niet voordat de arme kleine deerlijke brandwonden had bekommen.

Inmiddels was Gerard, luid schreeuwend, de straat opgelopen. «Help! Help!» riep hij. «O, help! Mientje verbrandt!»

Op zijn geroep waren de bureu toegeschoten, en terwijl de een om den geneesheer ging, zochten de anderen, zooveel in hun vermogen was, hulp te verleen aan het kind en aan de moeder, welke laatste in het hachelijkst oogeblik hare tegenwoordigheid van geest niet had verloren, doch nu, bij nader indenken van het groote gevaar, waarin haar kind verkeerd had en nog verkeerde, van angst en ontzetting op het punt was haar bewustzijn te verliezen.

Terwijl dit alles in de woning van baas Jansen voorviel stapte onze schoenmaker, opgeruimd als immer, de H. . . . steeg in, weinig vermoedende wat hem bij zijn tehuiskomst wachtte.

Van het gebeurde nog onbewust, viel het hem volstrekt niet op, dat al de bureu, (het was reeds huis aan huis bekend), hem zoo medelijdend aanzagen en zoo veelbeteekenend groetten; ook niet dat er zich, dicht bij zijn woning, een groepje menschen gevormd had, die in druk gesprek schenen, doch, toen hij hen voorbijging, een diep stilzwijgen bewaarden.

De stoep van zijn huis was als naar gewoonte bezet door het jongere volkje; maar zij speelden nu niet. Ze stonden stil en keken allen even ernstig, terwijl een hunner zijn oog door het sleutelgat zocht te boren, en een ander het oor tegen de reet van de gesloten huisdeur legde.

Op Jansens vraag wat ze daar toch uitvoerden, antwoordde niemand, totdat een der kleinsten het toch wat al te ergscheen te vinden om den vader van Mientje zoo lang van het voorgevallene onkundig te houden en zonder veel omwegen, met zijn schelle kinderstem uitgalmde:

«Mientje is verbrand!»

«Och, stil dan!» riep een ander, den kleinen Jobsbode een stomp met den elboog gevende. «'t Is niet waar, baas! 't Zijn haar kleeren maar!»

't Was den ongelukkigen vader alsof hij door den grond zonk. Met een wanhopigen duw stootte hij de huisdeur open, en onder het roepen van: «Wat is er gebeurd?! Waar is mijn kind?!» ijldde hij naar binnen.

«Blijf bedaard, buurman,» sprak een vrouw, de moeder van het zieke meisje, aan wie vrouw Jansen de soep gezonden had. Zij had Jansen in den gang gehoord en was hem tegemoet gegaan, om hem eenigszins met het gebeurde bekend te maken, vóór hij het deerlijk gebrande kind zag. «Blijf maar bedaard, het zal wel schikken.»

Maar Jansen zag of hoorde niets meer. Hij duwde de vrouw, die hem in den weg stond, op zijde en rustte niet vóór hij zijn kind zag. Wat de arme man bij dien aanblik gevoelde, en hoe het kermen en steunen der kleine, die hij straks zoo gezond verlaten had, hem door het hart sneed, is niet te beschrijven.

«Mijn kind! Mijn lieveling!» jammerde hij. «Vrouw, spreek, wat is er gebeurd?»

Maar vrouw Jansen was nog niet genoeg tot zichzelf gekomen om te antwoorden, en de andere aanwezige personen konden hem ook niets meer vertellen dan hij zelf zag, omdat niemand bij het ongeval tegenwoordig was geweest. Gerard was de eenige, die wist hoe de zaak zich had toegedragen, doch hij was er niet.

Hij had al dien tijd alleen in de keuken zitten schreien omdat hij het kermen van zijn zusje niet kon aanhooren; maar ten laatste begon de eenzaamheid hem te benauwen, en kwam hij de kamer weer binnen, op het oogenblik dat zijn vader de vraag herhaalde.

«O, vader!» riep hij snikkend, «'t komt door het kruut! Het was die klapper! Ik heb hem van Piet gekregen, neen, gekocht! Ik heb twee centen gevonden onder de tafel, en ik durfde ze u niet teruggeven, omdat ik ze al zoo lang had! O, vadertje, vadertje! ik zal het nooit meer doen! O, als Mientje maar niet dood gaat!»

Jansen begreep weinig van deze onzamenhangende woorden, maar toch kon hij er uit opmaken, dat het ongeluk door buskruut ontstaan, en Gerard er niet onschuldig aan was. Hij zag

zijn zoon treurig aan, maar er kwam geen woord over zijn lippen.

Inmiddels was vrouw Jansen weer bijgekomen. In 't eerst wist ze niet wat er met haar gebeurd was, maar langzamerhand deed de geheele waarheid zich voor haar op. Tot haar verlichting bemerkte zij dat haar man reeds thuis was, wien zij nu zoo goed mogelijk verhaalde, in welken toestand zij het kind 't eerst gevonden had.

Daar hield een rijtuig stil. 't Was de dokter, naar wiens komst men zoo verlangend had uitgezien.

«Wel, wel! Wat is hier gebeurd?» vroeg hij, een medelijdenden blik op de kleine werpende.

Hoofdschuddend onderzocht hij daarop de brandwonden en deed met de grootste zorg en voorzichtigheid alles, wat in zulk een geval vereischt wordt. Nadat hij zeer lang met het kind was bezig geweest en de noodige aanwijzingen gegeven had, vertrok hij, terwijl hij de angstig vragende blikken der ouders beantwoordde met te zeggen, dat zij alle hoop nog maar niet moesten opgeven. Hij zeide dit alleen, om hun niet opeens den moed zoo geheel te benemen, maar aan zijn bedenkelijk schouderophalen hadden zij toch wel bespeurd, dat, indien er nog hoop bestond, deze toch al zeer gering moest zijn.

Dat was een treurigheid in de anders zoo vroolijke, zonnige woning van den schoenmaker!

De huismoeder, die het nu dubbel volhandig had, was bedrijviger dan immer, maar het was niet in die opgeruimde stemming, die haar anders zoo eigen was. Met een bleek, bedrukt gelaat zag men haar, dan aan het bed der kleine zieke, dan aan de wieg van het schreiende jongsken.

Jansen scheen dezelfde niet meer. dof en sprakeloos zat hij aan het ziekbed zijner lieveling, en sloeg angstig elke beweging gade. Maar in zijn hart was het niet zoo stil. De man, die al zijn zorgen steeds zoo geloovig en kinderlijk aan zijn God overgaf, miste nu het geloof en de kracht om in dezen beproevingsweg te berusten. Was hij het, die in alle drukkende omstandigheden zijn vrouw troostte en bemoedigde; nu was het de vrouw, die, schoon even bedroefd, hem woorden van opbeuring en vertrouwen moest toespreken; en terwijl hij, ook onder het zwaarste kruis, dat hem tot nog toe getroffen had, steeds had mogen zeggen: «Mijn ziel is als een gespeend kind in mij,» rees er nu gedurig uit diezelfde ziel de klacht omhoog: «Ach, Heere, waarom?»

Maar de persoon, op wien deze treurige gebeurtenis wel den meest pijnlijken indruk moest maken, was ongetwijfeld die van onzen kleinen Gerard; want bij de smart, die het lijden van zijn lief speelgenootje hem veroorzaakte, kwam ook nog de vreeselijke bewustheid dat hij er de schuld van was, zoowel als van het verdriet zijner goede ouders, en — o, hij durfde er niet aan denken, — mogelijk ook van Mientjes dood.

Hoe jong Gerard ook was, dit besepte hij ten volle, en die gedachte was verschrikkelijk. O, die ongelukkige twee centen! Had hij die maar nooit gehad, dan had hij dien klapper niet kunnen koopen; dan was dat ongeluk nooit gebeurd; dan was Mientje nog gezond; dan waren vader en moeder nog vroolijk, en dan was hijzelf niet zoo ongelukkig.

Vader en moeder durfde hij nu zijn nood niet klagen zooals hij onder al zijn kinderrampen gewoon was te doen; want hij gevoelde maar al te zeer hoe schuldig hij tegenover hen stond. Hij kon zelfs niet eens den aanblik van hun droevig gelaat verdragen, evenmin als het kreunen van het lieve zusje, dat door zijn toedoen leed. De bouwdoos had opeens alle aantrekkelijkheid voor hem verloren; 't zou hem onmogelijk geweest zijn er mede te spelen, terwijl Mientje lag te krimpen van pijn. Daarenboven was er niemand, die thans acht op hem sloeg; niemand, die wist hoe treurig het er in dat kleine jongenshart uitzag. Moeder was te druk bezig; vader had slechts oor en oog voor zijn ziek kind, en zijn broer Dries was nog bij zijn baas. Gerard verlangde ook volstrekt niet meer naar zijn thuiskomst, zooals hij 's middags had gedaan om hem zijn doos te laten zien; want hij wist wel dat, als Dries hoorde wat er gebeurd was, deze hem lang niet vriendelijk zou aankijken. Onze arme jongen kon het dan ook beneden niet langer uithouden. Hij liep naar het zolderkamertje, dat hij als slaapvertrek met zijn broeder deelde, en wierp zich troosteloos op den grond.

Toen hij daar geruimen tijd gelegen had, het beschreide gelaat in beide handen verborgen, hoorde hij moeders stem, die hem riep.

«Gerard,» sprak ze op droevigen toon, «loop eens naar tante Leen en ga het haar zeggen.»

Zij had den moed niet er bij te voegen wat hij zeggen moest, en Gerard vroeg het niet; hij begreep het wel.

Men had den armen knaap op dat oogenblik niets beters te doen kunnen geven. Hij hield veel van tante Leen. Zij was,

behalve vader en moeder, de eenige wie hij al zijn geheimen bekend maakte, die de trouwe deelgenootte was van al zijn lief en leed; en nu, terwijl hij meer dan ooit behoefte had het bezwaarde hart te ontlasten, was er geen mensch aan wie hij dat beter kon doen dan aan haar.

«Je moet tante niet terstond het ergste zeggen, anders zou ze er te veel van schrikken,» riep vrouw Jansen hem nog na; en Gerard beloofde het.

Hij had dan ook de beste voornemens, en liep den ganschen weg over te denken, hoe hij het op 't voorzichtigst zeggen kon; maar nauwelijks stond hij vóór haar, of hij barstte in tranen uit.

«Kind, wat scheelt er aan?» vroeg tante Leen, niet weinig verbaasd over de onverwachte verschijning, en meer nog over de hartstochtelijke droefheid van haar neefje.

Zij kreeg echter geen antwoord.

«Kind, kom binnen, en zeg mij toch wat er aan scheelt,» herhaalde ze, terwijl zij den knaap zachtjes aan de hand naar binnen trok, en de deur achter hem sloot. «Wat is er gebeurd, jongenlief?»

«Neen, tante!» riep hij snikkend; «Moeder heeft gezegd dat ik het u zoo in eens niet vertellen mag.

«Wat niet vertellen?» vroeg tante, nog meer ontsteld.

«Dat Mientje zoo erg gebrand is; o! zoo erg! En het is mijn schuld! O, tante! ik ben zoo bang dat ze sterven zal!»

De goede vrouw was hevig verschrikt.

«Kind! Is het mogelijk!» riep ze uit. «Hoe is dat gekomen? Tegen den kachel gevallen?»

«Neen, tante!» antwoordde de schreiende knaap. «Het kwam door het kruut! 't Was die akelige klapper! O! wat moet ik toch beginnen als ze sterft!»

Tante Leen zou gaarne terstond naar de woning van baas Jansen gesnelde zijn, om zich persoonlijk van het ongeval te overtuigen, maar zij moest eerst den kleinen jongen een weinig tot bedaren zien te brengen. De arme knaap had troost noodig, dat zag zij wel, en dien kon zij hem niet geven, vóór zij de geheele toedracht der zaak wist. Bovendien wist ze bij ervaring, dat het reeds een verlichting voor ons is als wij het leed, dat ons drukt, kunnen klagen aan iemand, die inderdaad belang in ons stelt.

Zij liet Gerard daarom alles nauwkeurig vertellen, van dat hij de twee centen vond af, tot op het oogenblik dat hij haar de



treurige tijding kwam brengen, en hoewel het verhaal telkens door snikken werd afgebroken, had zij alles toch goed begrepen.

Toen hij uitgesproken was, zag zij hem ernstig aan, en zeide:

«Maar Gerard; hoe hebt ge die centen kunnen houden? Wist ge dan niet meer dat dit stelen was, en dat stelen zonde is?»

«Ja, tante; maar ik dacht dat dit zoo erg niet zou zijn, omdat het zoo weinig was. Het waren maar twee centen!»

«Veel of weinig, de daad blijft hetzelfde, mijn jongen. Stelen is stelen. Het is in Gods oogen even zondig, of wij twee centen of honderd gulden wegnemen. En wat moeten je goede ouders van dat alles een verdriet hebben! Hoe ben je weer zoo opnieuw aan het snoepen geraakt? Vader en moeder hebben mij onlangs nog verteld, dat je je best scheen te doen om het af te leeren. Is dit zoo niet?»

«Ja tante, ik deed ook mijn best wel, maar het komt door Piet Haller, die naast mij zat; die heeft mij weer aan den gang gemaakt.»

«Piet Haller is dan zeker geen goed vriendje voor je; maar jongenlief; zou de oorzaak ook niet bij jezelf te vinden zijn? Heb je wel dagelijks den Heere om kracht gebeden, om tegen die zonde te strijden?»

«In 't eerst wel, tante, maar later heb ik het vergeten.»

«Zie; daar heb je 't al. Geloof me toch, mijn kind; als wij het bidden nalaten, blijven al onze pogingen vruchteloos. Wij kunnen uit onszelven het goede niet doen, en het is de Heere alleen die het ons leeren kan, daarom moeten wij er hem ook om blijven vragen; niet nu en dan, maar voortdurend. Beproof het nog eens, en je zult zien dat het beter gaat. — Arm kind! Wat heb ik met jelui te doen! Wel, wel, wie had dat gedacht! Gisteren zat het lieve schaap nog gezond en wel op mijn schoot; hier, op dit zelfde plekje. 't Is wat te zeggen! Wel, wel!» en de tranen liepen de goede vrouw langs de wangen.

Deze laatste woorden, meer tot zichzelf dan tot Gerard gericht, veroorzaakten echter bij den knaap een nieuwe uitbarsting van droefheid.

«Zou ze niet meer beter kunnen worden, tante?» vroeg hij snikkend.

«Bij den Heere is alles mogelijk, kind. Je moet maar veel om Mientjes behoud bidden; tante zal het ook doen.»

«Maar ik durf niet meer bidden, tante; ik ben zoo ondeugend geweest. Zou de Heere nog naar mij willen hooren?»

»Zeker, zeker, kind. De Heere wil je al het kwaad vergeven, als je hem daar in oprechtheid om smeekt. Hij ziet zelfs gaarne, dat je met al je zonden en nooden tot hem komt.»

«En zou Mientje dan beter worden?»

Daar kon tante geen ja op zeggen. Zij wist niet of het des Heeren wil zou zijn; want wat wij gaarne wenschen, is daarom nog niet altijd datgene, wat de Heere goed voor ons vindt.

«Wij mogen het vragen, Gerard,» was haar antwoord. «Willen we het nu samen doen?»

Gerard knielde aan tantes schoot, zooals hij wel meer gedaan had. Zij nam de kleine gevouwen handen in de hare, en zond toen een eenvoudig, maar vurig gebed omhoog, om het behoud der kleine, zoowel als om troost voor haar betrekkingen, en vergeving voor Gerards bedreven kwaad.

«Kom, mijn jongen,» sprak ze daarop; «nu ga ik dadelijk met je mee naar huis. Maar neen,» voegde zij er, bij eenig nadenken, bij; «ik weet nog iets beters. Moeder zal het zeker wel volhandig hebben, die goede ziel; een weinig hulp zal haar niet onwelkom zijn. Ga maar vast vooruit, en zeg aan moeder dat ik binnen een half uurtje bij haar hoop te zijn, en zoo lang blijven zal als zij mij hebben wil.»

Met een hartelijken kus verliet Gerard zijn tante, die zich nu haastte haar noodigste kleeren bij elkander in een bundeltje te pakken, en toen even aan haar bureu ging zeggen, dat ze haar huisje voor eenigen tijd sluiten zou, wyl ze naar haar broeder ging, en tevens de treurige reden vertelde, waarom ze dit noodig keurde.

Het bezoek bij zijn tante had op den armen Gerard weldadig gewerkt. Het had hem bepaald goed gedaan zijn hart eens te kunnen luchten. Zijn ouders waren vooreerst te zeer met de droevige werkelijkheid vervuld, om terstond zoo nauwkeurig naar de oorzaak er van te onderzoeken; en hij had geen vrijmoedigheid hun, ongevraagd, alles te belijden. Maar nu hij alles zoo openhartig aan tante had kunnen vertellen, was het hem als ware er een pak van zijn hart gevallen; hij gevoelde zich wel tien pond lichter nu er ten minste iemand was, die alles wist.

«Wisten vader en moeder het nu ook maar,» dacht hij onder weg. «Wist ik maar dat zij niet boos op mij zijn; maar ik durf er niet over beginnen. Ach! die twee centen! Vader had toch wel gelijk, toen hij zeide: Een snoeper wordt dikwijls een dief.

Ik ben er nu ook al een; en als Mientje aan die brandwonden sterft, ben ik er nog een moordenaar bij. O, o! Wat moet ik toch beginnen!»

Maar tante had hem immers gezegd wat hij doen moest. Zij had hem gezegd dat hij nog tot den Heere bidden mocht, ofschoon hij heel ondeugend was geweest; en dat de lieve Heiland nog naar hem luisteren wilde als hij hem zijn nood kwam klagen. Dit gaf hem weer moed.

Zoodra hij thuiskwam en moeder de boodschap van tante overgebracht had, ging hij naar het zolderkamertje. Daar knielde hij neder, en bad, zoo dringend als hij nog nimmer gebeden had: «Lieve Heere Jezus, U hebt toch al zoo veel kinderen, die heel ziek waren, beter gemaakt; ach, wil toch mijn zusje ook weer gezond maken. Het is mijn schuld dat ze ziek is, en ik zou zoo ongelukkig zijn als zij stierf, en vader en moeder ook. Vergeef het mij toch dat ik zoo ondeugend geweest ben om die twee centen te houden, en dat ik weer zoo'n lust in het snoepen heb gekregen, en maak toch dat ik het nooit weer doe.»

't Was of hij niet kon ophouden met bidden. Telkens begon hij opnieuw, en hoe meer hij bad, hoe minder ongelukkig hij zich begon te gevoelen.

Eer er een half uur verlopen was, kwam tante Leen de woning van den schoenmaker binnen. Dat was een gewenschte verschijning! Tante Leen was de oudste zuster van baas Jansen. Zij was een weduwe, die ook reeds veel in haar leven had doorgemaakt; maar welk leed haar immer getroffen had, zij had alles met haar God gedragen, en daarom was zij onder elke beproeving staande gebleven. Ook voor haar was de wereld steeds een ware oefenschool geweest, maar juist door hetgeen zij in die school geleerd had, kon zij anderen zoo uitnemend tot hulp en troost verstrekken. Zij was jong met de jongen, en oud met de ouden; blij met de blijden, en treurig met de treurenden; en daar zij zelve in 't licht van Gods vriendelijk aanschijn mocht wandelen, was het haar immer tot vreugde, ook licht en warmte rondom zich te verspreiden.

Baas Jansen en zijn vrouw waren dan ook niet weinig verheugd, dat zij hun zuster zagen en van haar vernamen dat zij een tijdlang blijven zou; doch de treurige omstandigheid, die haar herwaarts had gebracht, maakte hunne ontmoeting smartelijk. Er werden niet veel woorden gewisseld, en van

beide kanten gaf men zijn gevoel grootendeels in tranen lucht.

Tante schrikte toen zij Mientjes lief gezichtje zag, dat, zoowel als het goudblonde haar, aan de eene zijde geheel verزند was. Ofschoon de kleine niet sliep, herkende zij haar tante toch niet; want zij lag in een brandende koorts, en scheen geen kennis te dragen van wat er om haar heen voorviel.

«De hand des Heeren drukt zwaar op ons,» zei Jansen droevig, nadat zij eenige oogenblikken zwijgend voor het bedje gestaan hadden.

«Maar het is een Vaderhand; dat weet ge, niet waar?» vroeg zijn zuster op zachten, deelnemenden toon.

«Ik weet het, ja; maar ik gevoel er thans den troost niet van,» hernam Jansen. «Alles is mij zoo duister en verward; en de hemel schijnt mij zoo ver. Ik kan niet bidden; ik kan in dezen weg niet berusten. Ik zou geen raad weten als ik dat kind moest verliezen. Ik kan haar niet missen.»

De goede vrouw zag haar broeder met innig medelijden aan.

Nog nooit had ze hem zoo moedeloos gezien. Het was geen gemakkelijke taak hem te troosten. Zij wist hoe lief hij zijn kinderen had, en hoe, van het viertal, Mientje zijn oogappel was. Zij wist wat het voor hem zijn zou haar te moeten missen, en toch durfde zij hem niet vleien met haar behoud. Eén blik op het kind toch was voldoende om alle hoop weg te nemen. Maar zij wist ook bij ervaring dat Gods vertroostingën nooit te klein zijn; daarom haalde zij dat heerlijke woord uit een der psalmen aan: Roep mij aan in den dag der benauwdheid; ik zal er u uithelpen, en gij zult mij eeren. «Hoort ge,» zeide zij; «de Heere zal uithelpen. Hoe weten wij niet, maar altijd zoo dat wij er hem om moeten eeren. Hij zal met de beproeving ook de uitkomst geven, opdat gij ze kunt verdragen. — Is het niet zoo zusterlief?» voegde zij er bij, haar hand op den schouder van vrouw Jansen leggende, die schreiend naast haar stond.

«Ach, ja;» antwoordde deze. «Als een mensch die hoop niet had, was er geen leven. O, ik zal nooit het oogenblik vergeten toen ik binnenkwam, en mijn lieveling daar zoo zag. 't Was vreeselijk.»

«Wij weten nog niet recht hoe de zaak zich heeft toegedragen,» zeide Jansen. «Gerard sprak van kruut en van centen; doch ik was daar straks te verslagen om geregeld na te denken en hem verder te ondervragen; maar ik moet het toch weten; de jongen schijnt er schuld aan te hebben, 't is verschrikkelijk. Ik heb hem na dat oogenblik niet meer gezien.»

«Hij is bij mij geweest,» sprak zijn zuster, «en heeft mij alles verteld. 't Is waar, hij is er schuldig aan, maar de arme jongen heeft er hartelijk leed over; hij kwam als een wanhopende bij mij.»

Daarop verhaalde tante Leen haarfijn hetgeen Gerard haar had medegedeeld.

Jansen, evenals zijn vrouw, waren tot tranen toe bewogen, toen zij hoorden welk een strijd tusschen goed en kwaad er gedurende de laatste dagen in het hart van hun kind was gevoerd geworden, en hoe het laatste eindelijk toch de overhand had behouden.

«O,» sprak hij met een zucht, «waarom heeft hij zijn hart maar niet terstond voor zijn vader opengelegd? Wat al kwelling had hij zich dan bespaard, en hoe geheel anders zou het dan nu zijn!»

«Ach,» hernam tante Leen, «waarom doen wij, groote kinderen, zoo menigmaal hetzelfde? Waarom blijven wij vaak zoo lang van onzen hemelschen Vader weg, in plaats van terstond met al onze nooden tot hem te gaan, ook al is zijn aangezicht voor ons verborgen; daar wij toch zeker weten dat hij een hulp in benauwdheid is?»

Jansen knikte zijwend met het hoofd. «Waar is Gerard?» vroeg hij eindelijk.

«Ik meen hem boven gehoord te hebben,» antwoordde zijn vrouw.

«Zal ik eens gaan zien?» vroeg tante Leen; en begaf zich terstond daarop naar boven.

Daar lag Gerard nog geknield, voor één der matten stoelen, het hoofd op zijn arm rustend, alsof hij sliep. Slapen deed hij echter niet; want zoodra hij iemand hoorde binnenkomen stond hij op.

«Gerard,» sprak tante, terwijl zij op den knaap toetrad, en hem bij de hand vatte, «ik kwam eens kijken waar je was. Vader heeft naar je gevraagd. Wil je met mij naar beneden gaan?»

Gerard schrikte op het hooren dezer woorden.

«Is vader erg boos, tante?» vroeg hij.

«Boos niet, mijn jongen, maar bedroefd, heel bedroefd.»

«Ach, tante, ik durf niet; laat mij nog maar wat hier blijven.»

«Nee, kind, je moest liever meegaan; dat is veel beter voor je. Kom; nergens beter dan dicht bij vader en moeder.»

Schoorvoetend volgde Gerard zijn tante naar beneden. Zijn hart klopte bijna hoorbaar toen hij binnentrad, en toen tante hem bij zijn vader gebracht had en hij voor hem stond, durfde hij de oogen niet opslaan.

«Gerard,» sprak de schoenmaker, «vertel mij eens goed hoe het gekomen is?»

Ach, hoe dof en treurig klonk die stem ons knaapje thans in de ooren; hoe geheel anders dan toen zijn vader hem een paar dagen geleden aansprak, en hem zeide hoe tevreden hij over hem was. Het kostte hem dan ook vrij wat moeite om aan het spreken te komen; maar toen hij eenmaal aan den gang was, had hij alles wel tegelijk willen zeggen. Hij verhaalde alles naar waarheid, en geheel in overeenstemming met hetgeen tante Leen haar broeder even tevoren had medegedeeld.

Jansen hoorde het stilzwijgend aan, en richtte daarna een kort maar hoogst ernstig woord tot zijn zoontje, waaruit zoowel de diepte zijner smart als de liefde van zijn vaderhart sprak, en waarbij hij hem wees op het schrikkelijke der zonde, die zulke kastijdingen noodzakelijk maakte.

Toen Gerard zich, kort daarop, ter ruste begaf, gevoelde hij zich toch, bij eenige uren vroeger vergeleken, betrekkelijk gelukkig. Nu wisten vader en moeder alles. Nu had hij hun alles bekend. Nu wist hij dat zij niet boos op hem waren; wel bedroefd, zooals tante Leen had gezegd; maar zij hadden hem toch alles vergeven, en de Heere had hem ook vergeven, want daar had hij in oprechtheid om gebeden. Als nu Mientje maar beter was, dan zou hij weer even vroolijk geweest zijn als voorheen.

Met deze gedachte sliep hij in, en dien nacht droomde hij dat het werkelijk zoo was; doch bij het ontwaken moest hij, tot zijn groote teleurstelling hooren, dat de kleine den ganschen nacht zeer onrustig was geweest, en haar toestand eer verergerd dan verbeterd was.

VII.

NOG EEN REUS ONTDEKT EN — VERSLAGEN.

Het waren treurige dagen, die nu voor het schoenmakersgezin aanbraken; dagen van lijden, zoowel voor het lieve Mientje als voor dengenen, die haar omringden, en inzonderheid voor haar vader.

Moeder en tante Leen hadden het voortdurend zoo druk met het verplegen der kleine zieke, en de zorg voor het huishouden en de overige kinderen, dat zij nauwelijks den tijd hadden hun verdriet recht in te denken; doch met onzen armen schoenmaker was dit geheel anders. Wel was hij weer aan den arbeid gegaan, want er moest toch gewerkt worden; maar de oude lust ontbrak hem, en juist aan zijn werktafel drukte zijn leed hem 't meest.

Daar zat hij, als naar gewoonte, weer op zijn driepoot; maar het kleine bankje naast hem bleef ledig. Mientjes lief gezichtje lachte hem niet tegen als hij van zijn werk opzag; en het was alleen het eentonig geklop van zijn hamer, niet haar vroolijk kindergesnap, dat de stilte verbrak. De stoep voor zijn woning bleef ook onbezet. 't Was of de jonge buurtjes het begrepen, dat spel en vroolijkheid niet pasten op den drempel van een huis, binnen welks muren droefheid heerschte; en als een of ander nieuwsgierig kopje eens door het raam naar binnen gluurde, kostte het den kleine moeite, om in den man met dat bedrukt gelaat hun lustigen buurman van vóór eenige dagen te herkennen.

Zijn gezang werd ook niet meer, huizen ver, vernomen. Wel zong hij nog nu en dan, maar dan waren het woorden als deze :

Uit diepten van ellenden
Roep ik met mond en hart.

Of:

Zou God zijn gena vergeten?
Nooit meer van ontferming weten?
Heeft hij zijn barmhartigheên
Door zijn gramschap afgesneên?

en dan moest men nog dicht bij hem staan om het te kunnen hooren. De laatste regels van dit vers:

De Allerhoogste maakt het goed;
Na het zure geeft hij 't zoet,

werden in het geheel niet gehoord. Die woorden wilden hem maar niet meer over de lippen; want zijn geloofsleven was aan het kwijnen geraakt; het stil vertrouwen in Gods wijsheid en liefde begon te verflauwen, en daarom drukte het kruis hem thans dubbel zwaar.

Tot nog toe was hij onder alle beproevingen zoo eenswillend geweest met den Heere. Zelfs toen zijn beide kindertjes hem van het hart gescheurd werden, had hij wel onder veel tranen, maar toch met een geloovig hart mogen zeggen: De Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen, de naam des Heeren zij geloofd; en hij had steeds ondervonden dat elke kastijding een vreedzame vrucht der gerechtigheid van zich gaf, wijl hij behoorde tot degenen, die door dezelve geoefend werden.

Hoe kwam het dan dat hij nu zoo moedeloos daar nederzat; dat hij den troost zoo miste van die heerlijke belofte, dat dengenen, die God liefhebben, alle dingen moeten medewerken ten goede? Hij wist toch dat het Gods trouwe Vaderhand was, die hem en den zijnen thans dit kruis had opgelegd, en het zeker niet gedaan zou hebben als het niet goed en noodig voor hen was. Vanwaar dan dat zijn ziel daarover zoo in opstand was; dat hij niet kon berusten in den weg, dien de Heere thans met hem hield; dat hij niet van ganscher harte bidden kon: Uw wil geschiede?

Voorzeker lag de schuld geheel aan hemzelf, dat wist onze schoenmaker wel. Er moest een verborgen oorzaak bij hem schuilen; maar welke was die dan?

Hierover was het dat baas Jansen zat na te denken, toen hij op zekeren nacht bij zijn dochttertje waakte.

De kleine lag nog steeds aan den oever des doods. Men had een angstigen dag doorgebracht; een dag waarop men ieder oogenblik vreesde het kind te zullen zien heengaan. Dien geheelen dag was Jansen niet in zijn werkplaats geweest, maar had onafgebroken aan het ziekbed gezeten; en welke worstelingen er al dien tijd in zijn ziel waren geweest, zoo dikwijls hij meende den laatsten blik van zijn lieveling te hebben opgevangen, is niet te beschrijven.

Maar de dag was voorbijgegaan, en nog was er leven in het kleine, afgetobde lichaam. Tegen den nacht was het kind zelfs iets rustiger geworden, en op Jansens uitdrukkelijk verlangen, hadden zijn vrouw en zijn zuster, die gedurende drie dagen en nachten niet uit de kleeren waren geweest, zich een weinig te slapen gelegd. 't Had hem heel wat moeite gekost haar te bewegen, die zoo hoog noodige rust te nemen, en hij had haar ten stelligste moeten beloven haar, bij de minste verandering, terstond te roepen. Maar eindelijk hadden zij toch toegestemd. Zij gevoelden zelf wel dat ze weer wat nieuwe kracht moesten verzamelen, vooral de arme moeder. Wie weet wat haar mogelijk weldra te wachten stond!

Daar zat onze schoenmaker dan, in de stilte van den nacht, alleen bij zijn ziek kind. De kleine sluimerde, en hij zelf had ook behoefte aan rust. Niet aan rust voor het lichaam. Hij had een sterk gestel, en tot nog toe schaadde het hem niet dat hij verscheidene nachten achtereen niet geslapen had. Maar zijn geslingerde ziel had rust noodig; en waar zou hij die beter zoeken dan bij hem, die gezegd heeft: Kom tot mij, allen die vermoeid en belast zijt, en ik zal u ruste geven? Hoe verder hij zich van zijn God verwijderd begon te gevoelen, hoe minder hij het buiten hem stellen kon, en de Heere, die antwoordt eer nog zijn kinderen roepen, zond in die donkere ure een belofte uit zijn Woord als een heerlijken lichtstraal, in het hart van zijn treurend kind.

Roep mij aan in den dag der benauwdheid; ik zal er u uithelpen, en gij zult mij eeren, zoo klonk het Jansen door de ziel. Het waren dezelfde woorden waaraan tante Leen hem, dagen geleden, herinnerd had; maar nu schenen zij rechtstreeks van den hemel tot hem te komen. Nu greep hij die belofte aan; nu pleitte hij er op; nu ontving hij nieuwe kracht, om zijn hart voor zijn hemelschen Vader utt te storten, zooals zijn schuldig kind dit voor hem had gedaan. Daar zonk hij op de knieën; daar steeg zijn geroep omhoog: «o, Heere! Waarom is de vrede in mijn ziel toch zoo verstoord? Waarom kan ik niet als voorheen in uw wil berusten? Ontdek mijne oogen, dat ik zie welke de oorzaak zij, dat ik zoozeer van het licht van uw vriendelijk aanschijn verstoken blijf. Ik kan niet langer leven zonder u, o mijn Licht en mijn Levenskracht! Ik kan mijn kruis niet dragen als ik niet gevoel dat uwe hand mij ondersteunt! O, Heere mijn God! spreek weder tot

mijn ziel van vrede; zeg nog eens tot mij: ik ben uw heil!»

Daarna sloeg hij zijn Bijbel open om een antwoord te vernemen. Zijn oog viel op een der eerste bladzijden uit de Schrift, waar het goddelijk bevel tot Abraham komt: Offer mij uw zoon, uw eenigen, dien gij liefhebt. Menigmaal had Jansen deze geschiedenis reeds gelezen, en telkens had hij er een zware geloofsbeproeving voor Abraham in gezien, maar nooit was zij hem zoo zwaar voorgekomen als thans. Hoe ontzettend moet dat woord den aartsvader in de ooren hebben geklonken; hoe moeilijk moet hem die gang naar Moria gevallen zijn, wyl elke schrede hem nader bracht aan de scheiding van zijn lief, zijn eenig kind. Nu kon hij er eenigszins inkomen, nu hij zelf op het punt scheen van zijn kind te moeten scheiden. O, hoe bewonderde hij nu het geloof van den vader der geloovigen! Hoe sterk sprak hier diens liefde tot God! Geen morrend tegenspreken wordt vernomen; geen vragen waarom de Heere juist zulk een offer eischt; geen klaagtoon zelfs wordt gehoord, ook niet, terwijl hij het mes reeds omhoog heft. Alleen een: Ziet, hier ben ik, op iedere roepstem van boven.

«Hoe is het mogelijk!» riep Jansen uit. «Waardoor heeft Abraham die kracht ontvangen?»

Waardoor? Door het geloof heeft Abraham, als hij verzocht werd, Isaäk geofferd. Het geloof in Gods almacht, liefde en trouw heeft hem gesterkt in de ure van beproeving.

Zoo klonk het door zijn ziel. Hij zoch Hebreën 11 op; daar stonden die wondervolle woorden voor hem. Hij legde er de hand op, en de oogen ten hemel slaande, bad hij: «Heere, schenk ook mij iets van dat geloof.»

Toen, in dien donkeren nacht, bij het licht van Gods Woord, wenschte Jansen zijn hart nog eens nauw te onderzoeken. In zijn oog bestond er wel eenige overeenkomst tusschen zijn toestand en dien van Abraham, en daarom wilde hij zich aan dat voorbeeld toetsen.

Immers ook tot hem scheen de Heere het bevel gezonden te hebben: «Offer mij, niet uw eenigen zoon, maar uw eenig dochtertje, dat gij liefhebt.» En hoe had hij dat bevel ontvangen? Was hij gewillig als Abraham, of ten minste stil als Aäron? Integendeel. Gedurende al die dagen was zijn ziel in opstand geweest tegen God; telkens had hij geroepen: «Heere! laat mij toch mijn kind mogen behouden!» Had hij dan den Heere niet

lief? Voorzeker. Er waren ten minste tijden geweest, dat hij dit van gansch harte zeggen kon. Reeds tweemaal was zijn geloof op dezelfde proef gesteld, en beide kinderen had hij met een bloedend, maar toch bereidwillig hart den Heere afgestaan, en daardoor getoond dat zijn God hem dierbaarder was, dan alles wat hij hem op aarde geschonken had; maar nu de roepstem ten derden male tot hem kwam, bezweek zijn moed, bleek zijn liefde te klein om ook dat dochtertje hem ten offer te brengen; dat kind wilde hij niet missen. Daar ontdekte Jansen, tot zijn groote smart, dat er nu toch iets was, dat hem lief was boven zijn God; iets dat hij hem niet wilde geven; en wat men liefheeft boven of gelijk God, is een afgod. Er zetelde dus een afgod in zijn hart. Dat was een vreeselijke ontdekking!

't Was echter geen Baäl of Moloch; geen hout of steen, geen koper of goud; waarvoor hij in zijn hart een altaar had opgericht; neen, daar lag hij, in de gedaante van zijn lief, lijdend, bijkans stervend kind.

Eerst trachtte Jansen zichzelf nog te doen gelooven dat het niet zoo was; doch nu zijn oog er eenmaal voor geopend was, moest hij het zien, dat kon niet anders.

«Maar mag ik dan mijn kind niet liefhebben?» riep hij in vertwijfeling uit?»

O, ja; dat mocht, dat moest hij zelfs; «maar,» sprak een inwendige stem, «wie vader of moeder, (dus ook zijn kind), liefheeft boven mij, is mijns niet waardig, en wie die allen niet verlaat om mijnentwil, die kan mijn discipel niet zijn.»

Daar loste opeens het raadsel zich op! Daar ontdekte de Heere hem, waarom hij sinds langen tijd dien vrede, die gemeenschap met zijn Zaligmaker miste, waarin zijn ziel zich vroeger verheugen mocht. Nu ontving hij een antwoord, een da a r o m, op zijn klagend w a a r o m? Er was dan iets, dat scheiding maakte tusschen den Heere en zijn ziel. Daar herinnerde hij zich dien Zondag middag, toen hij voor de eerste maal zijn buurkinderen rond zich verzameld had, om hun de geschiedenis van David en Goliath te verhalen; hoe hij er hun bij die gelegenheid op gewezen had, dat iedere onbestreden zonde al dieper en dieper wortelen schiet in ons hart, en, schoon klein in den aanvang, eindelijk een reus wordt, gevaarlijker dan Goliath, die het op ons verderft toelegt; hoe hij ook, na hun vertrek, den Heere gebeden had, hem te toonen, welke schadelijke

wegen, welke onbestreden zonden er bij hem zelf nog aanwezig waren. Nu werd dat gebed verhoord. Ja, ook in zijn hart was, ongemerkt, een zonde binnengeslopen, die langzamerhand tot een reus was aangegroeid, wiens naam was: Afgodische liefde tot zijn kind.

Onze schoenmaker was wel eens op die verkeerdheid opmerkzaam gemaakt, vooral door zijn vrouw en tante Leen, die het niet gaarne zagen, dat hij Mientje boven zijn andere kinderen liefhad. Maar anderen zien onze gebreken doorgaans spoediger dan wij die zelf zien; voor dit gebrek althans had Jansen tot nog toe geen oogen gehad; en nu hij het zag, stond die zonde opeens als een ontzaglijke reus voor hem. Nu was een zware strijd noodig om hem te overwinnen, nu moest de Heere zulk een hard middel gebruiken, om zijn afgedwaald kind van dien vijand te verlossen.

Daar zonk de arme vader nogmaals voor dat smartelijk ziekbed neer, waarop de onschuldige oorzaak lag van zijn bedreven kwaad, en zijn hoofd in beide handen verbergende, riep hij vol bittere droefheid uit: «Heere, ik heb gezondigd; gij zijt rechtvaardig. Ik ben de schuld dat dit lijden over ons komt. Ik verdien dat gij mij het goed ontnemt, waarmee ik van u ben afgedwaald. Neem mijn kind; maar ach! laat het niet langer lijden om mijnentwil. Neem gij het, Heere; het zal bij u beter zijn dan bij mij; ik zou het mogelijk bederven; en geef mij genade, om het u gewillig over te geven.»

Dit laatste herhaalde Jansen gedurig; om Mientjes behoud durfde hij echter niet meer vragen.

Men denke evenwel niet dat de vader opeens zoo los werd van zijn kind. Neen, er werd daar in dat kleine vertrek een zware strijd gestreden, er werden bittere tranen geschreid; doch de strijder zocht zijn hulp bij dien eenigen Held, die verlossen kan, en in diens kracht werd de zege bevochten; door zijn hulp kwam hij, schoon gewond, als overwinnaar uit den strijd.

Aan een lichte beweging der kleine zieke bemerkte Jansen dat zij ontwaakt was. Het arme kind had het zeer benauwd. Volgens belofte wekte hij terstond zijn vrouw en zijn zuster, en een volgend oogenblik stonden zij alle drie aan het bed, vol angst het ergste verbeidende.

Langzamerhand nam de benauwdheid wat af, en eindelijk lag het kind stil, zóo stil zelfs, dat men twijfelde of het nog ademde.

«Laat de kinderen tot mij komen, en verhindert ze niet, want

derzulken is het koninkrijk der hemelen, » sprak tante Leen zacht.

Haar broeder knikte eenige malen met het hoofd.

« Ja, » zei hij daarop even zacht, « 't is goed, 't is noodig. Zijn doen is majesteit en heerlijkheid, en zijne gerechtigheid bestaat in eeuwigheid. »

De goede vrouw zag haar broeder aan. Zij was verwonderd en verblijd hem thans zoo kalm, zoo eenswillend te zien; maar zij wist niet welk een storm er aan die stilte was voorafgegaan.

Zoo verliep het eene uur na het andere, en nog altijd bleef het levensvonkje flikkeren. Eindelijk was de lange nacht voorbij, en met het daglicht rees ook weer een flauwe straal van hoop voor de bekommerde ouders. Maar die hoop kwam en ging bijna even dikwijls als de uren zich afwisselden.

Die gansche dag was voor Jansen een dag van gebed. Gedurig smeekte hij om kracht van boven om zijn kind gewillig den Heere te kunnen afstaan; en zie, — terwijl hij, als Abraham, het mes reeds omhoog hief; dat is, toen hij het kon uitstamelen: « Heere, ik geef u mijn kind; gij zijt waard dat ik u alles, ook het liefste ten offer breng; nevens u lust mij ook niets op aarde, » toen was het hem als hoorde ook hij zich bij zijn naam roepen, als werden ook hem die liefelijke woorden toegesproken: « Het is genoeg; nu weet ik dat gij godvreezend zijt, en uw eenig dochtertje mij niet hebt onthouden. »

En die stem kwam tot hem door middel van zijn dochtertje zelf, toen zij, tegen het vallen van den avond, uit een vrij rustigen slaap ontwaakte. De oogjes, die dagen lang zoo wild om zich heen hadden geblikt, stonden nu wel dof en mat, maar toch kalm, en hadden hun gewone uitdrukking weer. Ook scheen haar bewustzijn, dat zij al dien tijd bijna onafgebroken gemist had, zachtjes aan terug te keeren. Vragend keek zij rond, terwijl zij allen die bij haar bedje stonden, één voor één aanzag, en bij het herkennen met een vriendelijk lachje begroette. Naar Gerard wilde zij zelfs het gebrande handje uitsteken, maar de beweging veroorzaakte haar pijn.

« Wat is er toch gebeurd? » vroeg ze met een zwak stemmetje.

Tante Leen vertelde haar toen, met weinig woorden, dat ze zich gebrand had, en daar ziek van geworden was. De oorzaak verzweeg ze echter.

Mientje dacht eenige oogenblikken na.

« O, ja; ik weet het al, » sprak ze. « Het kwam door dat oude papiertje. »

Nu kon de arme Gerard zich niet langer inhouden.

«O, Mien!» riep hij snikkend uit: «'t is mijn schuld dat je zoo ziek bent;» en reeds wilde hij zijn zusje alles gaan vertellen, toen vader hem de hand op den mond legde, en met de woorden: «Nu niet, jongenlief,» hem zachtjes ter zijde trok.

Mientje zag hem medelijdend na.

«Niet schreien, lieve Gee!» zei ze. «Je kunt het immers niet helpen. 't Was mijn eigen schuld; ik had niet aan den kachel mogen komen; niet waar Moe?»

Tot antwoord kuste vrouw Jansen Mientje de woorden van den mond. «Nu moet mijn lieveling weer wat stil zijn,» zeide ze.

«Maar ik heb gedroomd, Moesje. Mag ik dat dan nog vertellen?» vroeg het kind.

«Strakjes, liefje; is 't goed?»

«Als ik het dan maar niet vergeet. Het was zoo mooi.»

«Nu, vertel het dan maar even,» sprak moeder, overgelukkig dat lieve stemmetje weer te mogen hooren, 't welk zijgemeend had op aarde nooit meer te zullen vernemen, en dat nu zooveel zachter klonk dan in het ijlen der koorts.

«Ik droomde dat ik in een grooten tuin was,» begon Mientje, «heel ver van hier. Er waren bloemen en vogels, en aan den ingang kwamen er mooie kinderen naar mij toe, om met mij te spelen; maar toen ik goed keek, zag ik dat het engeltjes waren. Wij speelden langen tijd, en ik werd zoo moe dat ik in slaap viel; maar de engeltjes werden niet moe en sliepen niet. Zij gingen allen om mij heen staan, om op mij te passen. Toen ik wakker werd, wilde ik weer aan het spelen gaan; maar zij zeiden: «Neen, Mientje, nu niet meer; ge moet nu weer naar vader en moeder gaan, en bij hen blijven, tot de Heer, van wien deze tuin is, u roept.» Ik vroeg wanneer dat zijn zou. «O,» zeiden ze, «dat weten wij niet; maar nu nog niet; ge moet nu nog bij vader en moeder blijven.» Dat wilde ik ook wel graag doen, maar ik kon den weg naar huis niet vinden; doch de engeltjes hebben mij thuis gebracht; en juist toen ik aan de deur was, werd ik wakker.»

Baas Jansen hechtte in den regel niet veel aan droomen, maar deze droom was voor hem vol beteekenis, en ook voor zijn vrouw was hij een blijde profetie, ofschoon zij nog niet bekend was met den innerlijken toestand van haar man, en met hetgeen er in de verlopen dagen tusschen den Heere en zijne ziel was omgegaan.

Zelfs tante Leen, die een vrouw der werkelijkheid was, wilde deze straal van hoop, die hierdoor opnieuw in het hart der ouders was binnengedrongen, door geen bedenkingen verflauwen.

Trouwens, voor Jansen was die droom, in zijn beteekenis, werkelijkheid. Voor hem was hij wat de stem des engels voor Abraham was, toen hij hem in de uitvoering van zijn geloofsdaad tegenhield.

En inderdaad bleek hun hoop niet ijdel te zijn.

De nacht ging betrekkelijk rustig voorbij, en toen den volgenden morgen de dokter kwam, was deze verwonderd niet alleen de kleine nog in leven, maar zelfs een weinig beter te vinden dan den vorigen dag. De wonden stonden mooi, en nu het kind die hevige koortsen had doorstaan, durfde hij wel eenigen moed geven op herstel. Wel beschouwde hij de zaak nog als zeer twijfelachtig, en kon de minste bijkomende omstandigheid het levensdraadje afsnijden, maar hopeloos was zij toch niet meer.

Dat was een blijde tijding, na zooveel dagen van angstige spanning. Toen de dokter vertrokken was, staarden allen elkander sprakeloos, met tranen in de oogen, aan. Ieders hart was zoo vol, en niemand kon woorden vinden om zijn gevoel te uiten. Jansen vooral zonk weg in stille aanbidding. Zou de Heere hem dan den schat, dien hij zoo duizendwerf verbeurd had, toch willen laten behouden? Welk een liefde! Welk een ontferming! Daar viel hij op de knieën, op dezelfde plek waar hij eerst als boeteling gelegen had; daar riep hij, ten aanhoore van allen: «Heere, ik ben veel geringer dan al deze weldadigheid en trouw! Want wie ben ik, en wat is mijn huis, dat gij ons zoo zegent? Ik dank u, Heere, dat gij toornig op mij geweest zijt, maar uw toorn is afgekeerd, en gij troost mij. Loof den Heere, mijne ziel, en vergeet geene van zijne weldaden!»

VIII.

B E S L U I T.

Na dien blijden morgen nam Mientje ook werkelijk, hoewel zeer langzaam, toch voortdurend in beterschap toe, en met haar herstel keerden ook vreugde en vroolijkheid in het gezin van baas Jansen terug.

Allen gevoelden zich zoo recht gelukkig, en onze schoenmaker niet het minst, want niet alleen had hij zijn dochtertje als het ware ten derden male van den Heere ontvangen, maar nu smaakte hij ook weer dien zaligen vrede met God, die alle verstand teboven gaat, en waarvan zijn ziel, door eigen schuld, zoolang was verstoken geweest.

Hij kon maar niet nalaten er de zijnen telkens op te wijzen, hoe noodig deze beproeving voor hem geweest was, en welke gezegende vruchten zij voor hem had achtergelaten.

« Ach, » zei hij, « wat zou er toch van ons worden, als de Heere ons aan onszelven overliet, en ons niet dwong onze booze wegen te verlaten? O, dat er dikwijls zulke harde middelen noodig zijn om ons terug te brengen; en dat wij dan nog durven morren tegen de roede, die ons tuchtigt, in plaats van haar dankbaar aan te nemen; daar wij toch weten dat de Heere kastijdt, dien hij lief heeft. »

En dan klonk het dat het huis er van weergalmde:

Ja Vader, trouwe Vader,
Reeds juichen hart en mond:
Nooit was uw liefde ons nader
Dan toen ge ons lijden zondt.

en dan sloeg hij nog eens het oog op zijn dochtertje en van haar op al zijn dierbaren, maar 't laatst en 't langst bleef het naar boven gericht.

Maar het wordt tijd dat wij weer eens iets van Gerard hooren. De armen jongen heeft ook een treurigen tijd doorgemaakt;

maar op het oogenblik waarvan wij nu spreken, behoorde hij tot de gelukkigste kinderen die er leefden.

Wat was hij blijde toen hij hoorde dat Mientje wel weer beter zou worden. Zijn vreugde kende geen palen, toen hij haar op zekeren middag dat hij uit de school kwam, overeind in haar bedje zag zitten, en voor 't eerst om haar speelgoed hoorde vragen.

Met oogen, die van blijdschap straalden, kwam hij met zijn bouwdoos bij haar. Tot nu toe had moeder die op zijn verzoek achter slot gehouden; want toen Mientje zoo ernstig ziek was, had Gerard geen lust om er mede te spelen, en toen ze beter werd, had hij haar beloofd, de doos niet voor den dag te halen, eer zij hem helpen kon dat kasteel te bouwen, en schoon het hem in de laatste dagen wel wat moeilijk was gevallen, had hij toch woord gehouden.

En nu was het gelukkige oogenblik daar!

Moeder had een tafeltje dicht voor het bed geschoven, en daarop werd de inhoud der doos uitgehaald. Gerard had niet gedacht dat er zooveel blokjes inzaten. En wat waren die gekleurde venstertjes toch mooi! Maar 't aardigste vond hij, dat zijn zusje er zoo'n schik in had. Er werd een prachtig kasteel gebouwd, met een brug er voor; maar gelukkig vloog het niet in de lucht, zooals Gerard vroeger gemeend had te zien.

Eindelijk was Mientje moe van 't spelen; de doos werd weer ingepakt, en Gerard ging zijn vader in diens werkplaats opzoeken.

Hij zette zich naast hem op 't kleine bankje, en zag hem vroolijk aan.

«Vader,» zei hij, «ik heb zoo prettig met Mientje gespeeld. Wat ben ik toch blij dat de lieve Heer mijn gebed verhoord; en Mientje beter gemaakt heeft. Ik had mijn geheele leven niet meer vroolijk kunnen zijn, als zij gestorven was; denkt u wel, vader? Het zou toch mijn schuld geweest zijn. Piet Haller had ook zoo'n spijt toen hij van het ongeluk hoorde; en zijn vader was zóó boos op hem, dat hij dien klapper uit den winkel stil weggenomen had, (dat heeft hij mij later pas verteld, weet u,) dat hij na dien tijd geen enkelen snoepcent meer gekregen heeft. Hij vraagt iederen dag hoe het met Mientje gaat, en heeft mij beloofd, dat, zoodra hij weer geld heeft, hij iets lekkers voor haar koopen zal. Ik heb hem gezegd dat hij maar niet meer

snoepen moest. Ik wil het ten minste ook niet meer doen, vader; nu meen ik het. Ik bid den Heere elken dag of hij maken wil dat ik er geen lust meer in krijg; en dat zal hij wel doen, niet waar, vader? Hij heeft Mien toch ook wel beter gemaakt, toen ik er om gevraagd heb.»

«Wel zeker, mijn jongen,» antwoordde Jansen, «daar kunt ge op vertrouwen. De Heere Jezus heeft gezegd: Bid, en u zal gegeven worden, en: Zoo gij iets begeeren zult in mijnen naam, ik zal het doen. Al wie zijn hulp bij den Heere zoekt, zal ondervinden dat hij dit nooit tevergeefs doet. Weet je nog wel wat we dien Zondag besproken hebben, toen ik jelui van David en Goliath vertelde? Ik zeide dat de zonde een even gevaarlijke vijand voor ons is, als de Filistijn voor David was; en dat de kleinste zonde in ons hart tot een reus kan opgroeien, als wij haar niet dagelijks tegengaan. Onder verschillende verkeerdheden noemde ik ook het snoepen, en je hebt zeker wel begrepen wien ik daarmee inzonderheid op het oog had. Is het zoo niet?»

«Ja, vader,» antwoordde Gerard, de oogen een weinig neerslaande.

«Juist; dat zag ik wel. En had ik geen gelijk? Ach, ik wist toen niet dat mijn kleine jongen dit door ondervinding zou moeten leeren, en dat die les hem zoo duur te staan zou komen. Doch nu het eenmaal zoo is, mijn kind, hoop ik van harte dat je er in heel je volgend leven je voordeel mee doen moogt, dan zal deze kastijding ook voor u nog een gezegende vrucht achterlaten. Kom, denk het nog eens even in. Het waren maar twee centen; doch hoe ongelukkig heeft deze kleine som je een tijdlang gemaakt, en hoe veel ongelukkiger had zij ons allen nog kunnen maken! Maar zie nu ook Gods liefde over ons! Al de onrustige oogenblikken, die zij je berokkende, waren zooveel vriendelijke roepstemmen van den Heere, om nog bijtijds terug te keeren van den boozen weg, waarop je den voet had gezet: en toen je naar die zachte stemmen niet wilde luisteren, moest hij die harde kastijding er voor gebruiken. Doch ook dat geschiedde uit liefde. De Goede Herder, die niet wil dat zijn schaapjes verloren gaan, heeft niet gerust, voor hij je weer van het dwaalspoor had teruggehaald; u en ook mij. Ja, mijn jongen; de Heere heeft alles nog ten goede over ons beschikt; hij zij er eeuwig voor gedankt! Laat ons nu maar nooit vergeten dat wij allen, ik zoowel als gij, tegen de zonde te strijden hebben,

die ons gansche leven onze vijand blijft; maar als wij het, evenals David, in den naam des Heeren doen, zullen wij hem zeker overwinnen. Je vader heeft dat pas weer ondervonden, en gij, jongenlief, zult het ook ervaren. Snoepen was tot nog toe je hoofdgebrek, maar ik heb alle hoop dat je er nu voor goed van genezen zijt.»

En zoo was het ook. Wel ging het afleeren zoo heel gemakkelijk niet, maar telkens als de oude lust hem weer be kroop, was de gedachte aan de geschiedenis der twee centen en haar treurige gevolgen voldoende, om er hem terstond weer af te brengen.

Eindelijk kwam de tijd dat Mientje weer geheel hersteld was; en nu zag het er in de gezellige schoenmakerswoning weer even uit als voorheen.

Ook haar eigenaar was, wat zijn opgeruimdheid betrof, de oude weer. Zijn gezang weerklonk nu nog luider dan vroeger, en Psalm 116: Wat zal ik, met Gods gunsten overlaan, Dien trouwen Heer voor zijn gena vergelden, was er immer de grondtoon van.

De stoep van zijn huis bleef ook niet langer onbezet; en als zijn raam openstond, want de zachte lentedagen begonnen zachtjes aan te komen, sprak hij, tot ieder die een praatje bij hem kwam maken, over de goedertierenheid des Heeren; voor ieder, oud en jong, had hij een woord op zijn pas; een opwekkend, waarschuwend, altijd aangenaam woord.

Maar nooit kon hij onder woorden brengen, wat hij gevoeld had, toen zijn kleine meid, voor 't eerst na haar ziekte, weer op haar oude plaatsje, naast hem aan zijn werktafeltje zat, waar hij gemeend had haar nooit meer te zullen zien; en hoe dankbaar het hem stemde, als hij haar lichten tred en vriendelijk stemmetje door het huis hoorde.

Zij was hem, zoo mogelijk, noch dierbaarder dan vroeger; maar zijn liefde droeg nu een ander karakter. Hij verloor haar in God. Nu beschouwde hij haar, en al de zijnen als een goed, dat de Heere hem geleend, hem toevertrouwd had, om er zich in te verheugen, maar allermeeft om er den grooten Gever in te verheerlijken. Zij was hem nu niet langer een afgodsbeeld, maar een levende gedenkzuil van de opzoekende liefde en trouw des Heeren. Zelfs het litteeken op haar wangetje, waardoor het lieve van haar gezichtje wel eenige schade leed, maakte haar in vaders oogen nog liever; want het was hem een voortdurende

waarschuwing, zoo dikwijls hij gevaar liep te veel aan het aardsche te blijven hangen.

Ook voor Gerard bleek het niet zonder beteekenis.

«Moeder,» zei hij op zekeren dag; «toen ik straks in de keuken kwam, en de stroopkan zag staan, wilde ik er even den top van mijn vinger insteken. Maar juist kwam Mientje de keuken inloopen, en toen ik dat litteeken op haar wang zag, dacht ik: neen, ik moet mijn handen thuis houden, en niet snoepen, anders komen er misschien weer ongelukken.»

Moeder klopte haar zootje op den schouder.

«Als het u dan maar op den goeden weg houdt, dan zal ik er geen spijt meer over hebben, mijn jongen,» zeide ze.

Wij zijn met baas Jansen en zijn buurtjes begonnen, wij willen ook met hen eindigen.

't Is weer Zondag middag; Jansen heeft weer Zondagsschool gehouden, en Mientje is er ook wederom bij geweest. Hij heeft den kinderen iets medegedeeld uit de laatste gesprekken van den Heere Jezus met zijn discipelen, Joh. 14. Hij heeft hun gesproken over het huis des Vaders, met zijn vele woningen, waar onze Heer en Heiland heengegaan is, om allen die hem lief hebben, groot en klein, plaats te bereiden. Hij heeft hun gezegd dat de Heere Jezus zelf de Weg is om daar te komen; dat hij, door zijn komst op aarde, door zijn lijden en sterven, door zijn opstanding en hemelvaart, voor al de zijnen den weg daarheen opengesteld heeft, «O,» sprak hij, «wat moesten allen, grooten en kleinen, den Heere voor zulk een liefde toch wederlief hebben. Nooit zullen wij hem daarvoor naar waarde kunnen danken. Hij is waard dat wij alles wat wij bezitten, ja, ons gansche leven in zijn dienst besteden.

En hoe kunnen wij nu het best toonen dat wij hem lief-

hebben? Als wij zijne geboden bewaren. In vers 15 staat: Indien gij mij liefhebt, zoo bewaart mijne geboden; en in vers 21: Die mijne geboden heeft en dezelve bewaart, die is het die mij liefheeft. Wij moeten onze liefde tot den Heere dus toonen, door te doen wat hij ons gebiedt, en te laten wat hij ons verbiedt. Dat moeten kinderen zoowel doen als groote menschen, en zij zullen het ook kunnen als zij den Heere maar bidden om hulp en kracht daartoe.

Maar om de geboden des Heeren te bewaren, moet men die eerst kennen, en om ze te kennen, moet men ze leeren. Nu denk ik, jongens, dat wellicht de meesten uwer de tien geboden nog niet kennen, en daarom moet jelui, tegen de volgende week, het eerste gebod eens leeren. Als jelui thuiskomt, zoekt dan Exodus 20 eens op, het tweede en derde vers; daar staat: Ik ben de Heere uw God, die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb. Gij zult geen andere goden voor mijn aangezicht hebben.

«O, buurman!» riepen eenigen der oudsten, «is dat alles wat wij voor Zondag leeren moeten? Als ik het een paar keeren lees, ken ik het al!»

«Nu, jongens,» was het antwoord, «het doet mij genoeg dat jelui zoo vlug in het leeren zijt. De tien geboden leert men anders zoo gemakkelijk niet. Toen ik een jongen was, dacht ik er even over als gij, maar later heb ik ondervonden dat het niet zoo is. Het eerste gebod heb ik ten minste wel tweemaal moeten leeren, voór ik het goed kende. De eerste maal dat ik het leerde, stond ik, als een kleine jongen, aan den schoot mijner moeder. Dáar heb ik het met mijn hoofd geleerd; en, al zeg ik het zelf, ik kende het in een paar minuten goed van buiten. Maar onthouden, daar komt het op aan! En om dat te doen was het noodig dat ik het nog eens leerde. De tweede maal ging het niet zoo gauw. Toen stond ik aan Mientjes ziekbed; dáar heb ik dat eerste gebod met mijn hart geleerd, en nu ken ik het, Gode zij dank, van binnen; en geloof mij, jongens; wat men van binnen kent, onthoudt men het best.

Ik hoop van harte, dat al mijn buurtjes de geboden des Heeren ook eens met het hart mogen leeren kennen; maar wensch tevens dat gij niet, zooals ik, door onleerzaamheid uw hemelschen Leermeester noodzaken zult, zulke harde middelen aan te wenden om u de les in te prenten. En nu, jongens, is het weer tijd om

naar huis te gaan; maar eer wij scheiden, moeten we eerst nog,
samen zingen: Ps. 119 vs. 34.

'k Sloeg, eer ik werd verdrukt, het dwaalspoor in,
Maar nu, geleerd, houd ik uw Woord en wegen,
Wat zijt gij goed, wat schenkt uw menschenmin
Aan ieder die u vreest, al milden zegen!
Leer mij uw wet in haren rechten zin,
En maak mijn hart tot uw geboon genegen.

INHOUD.

	Bladz.
I. BAAS JANSEN EN ZIJN BUURTJES	3
II. WAT BAAS JANSEN VAN DAVID EN GOLIATH VERTELDE	5
III. DE REUS IN GERARDS HART	13
IV. DE NIEUWE SCHOOLKAMERAAD	20
V. VAN KWAAD TOT ERGER	26
VI. ACH! DIE TWEE CENTEN!	41
VII. NOG EEN REUS ONTDEKT EN — VERSLAGEN . . .	55
VIII. BESLUIT	64
